

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему «Детермінанти глобального лідерства країн Великої сімки»

Здобувача Тупчія Максима Миколайовича

Науковий керівник професор Цимбал Людмила Іванівна

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри д.е.н., професор Столярчук Я.М.

Київ 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет Міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант) освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Цимбал Л.І.

(підпис)

«_____» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної економіки

Столярчук Я.М.

(підпис)

«_____» _____ 2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Тупчію Максиму Миколайовичу

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему: «Детермінанти глобального лідерства країн Великої сімки»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «30» червня 2023 р .№ 851-ст

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах: статей, наукових праць, інформаційних джерел, іноземної та вітчизняної літератури.

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи дослідження глобального лідерства країн Великої сімки.
Розділ 2	Аналітична оцінка глобального лідерства країн Великої сімки
Розділ 3	Можливість збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку
Об'єкт дослідження:	глобальне лідерство країн Великої сімки на міжнародній арені.
Предмет дослідження:	комплекс факторів, які впливають на формування та розви лідерських позицій країн Великої сімки.
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	полягає у виявленні та аналізі ключових детермінант, які формують глобальне лідерство країн Великої сімки, з акцентом на політичні, економічні, технологічні та соціокультурні аспекти.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1 визначити сутність та значення глобального лідерства;

розкрити типи і форми прояву глобального лідерства;

охарактеризувати детермінанти забезпечення лідерства;

У розділі 2 виявити особливості прояву глобального лідерства країн Великої Сімки;

дослідити забезпечення глобального лідерства країн Великої сімки в контексті їх поблочної взаємодії з іншими країнами;

виявити особливості прояву глобального лідерства країн Великої сімки в різних

функціональних аспектах, таких як політика, економіка, культура, наука та технології;

У розділі 3 проаналізувати загрози забезпечення лідерства;

зробити прогноз збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку;

дослідити співпрацю України з країнами Великої сімки.

**Завдання підготував
науковий керівник**

Цимбал Л.І.

«_____» _____ 2023 р.

Завдання одержав здобувач

Тупчий М.М.

«_____» _____ 2023 р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 79 сторінок, 4 таблиці, 7 рисунків, перелік джерел посилання з 70 найменувань, додатки.

«Детермінанти глобального лідерства країн Великої сімки»

(назва кваліфікаційної магістерської роботи)

Об'єктом дослідження є глобальне лідерство країн Великої сімки на міжнародній арені.

Предметом дослідження є комплекс факторів, які впливають на формування та розвиток лідерських позицій країн Великої сімки.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає у виявленні та аналізі ключових детермінант, які формують глобальне лідерство країн Великої сімки, з акцентом на політичні, економічні, технологічні та соціокультурні аспекти.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- визначити сутність та значення глобального лідерства;
- розкрити типи і форми прояву глобального лідерства;
- охарактеризувати детермінанти забезпечення лідерства;
- виявити особливості прояву глобального лідерства країн Великої Сімки;
- дослідити забезпечення глобального лідерства країн Великої сімки в контексті їх поблочної взаємодії з іншими країнами;
- виявити особливості прояву глобального лідерства країн Великої сімки в різних функціональних аспектах, таких як політика, економіка, культура, наука та технології;
- проаналізувати загрози забезпечення лідерства;
- зробити прогноз збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку;
- дослідити співпрацю України з країнами Великої сімки.

Практичне значення отриманих результатів полягає у наданні рекомендацій для формування ефективної зовнішньої та економічної політики, здатних підсилити позиції країни на міжнародній арені, а також у розробці стратегій взаємодії з країнами Великої сімки.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

Ключові слова: детермінанти, лідерство, глобальне лідерство, Велика сімка, світопорядок, політичний вплив, економічна міць, технологічний розвиток, дипломатія.

В і д г у к
про кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»
факультету Міжнародної економіки і менеджменту

Тупчія Максима Миколайовича

на тему: Детермінанти глобального лідерства країн Великої сімки

1. Актуальність теми: пов'язана з необхідністю визначення детермінант лідерства в новій парадигмі глобального розвитку. Лідерство країн стає важливим важелем впливу на геополітичний простір та на досягнення економічних показників, забезпечення можливості розвитку. Лідерство визначається і як результат діяльності і як процес досягнення нових цілей. Це потребує напрацювання нових механізмів досягнення лідерства та його утримання.

2. Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи: в роботі досліджено ключові механізми досягнення лідерства, визначено детермінанти лідерства країн Великої сімки, ключові передумови його становлення, визначено особливості заходів країн для досягнення та утримання лідерських позицій, через торгівельну, економічну, політичну діяльність та ін. Широко висвітлюються питання ефективності дво- та багатосторонньої взаємодії країн Великої сімки.

3. Наявність самостійних розробок автора: автором визначено особливості становлення лідерства країн Великої сімки, проаналізовано ключові сфери економічної діяльності, які стали передумовами лідерства країн та впливають на його утримання в сучасних умовах. Розроблено концептуальні основи співпраці України з країнами Великої сімки задля реалізації національних інтересів України у воєнний та поствоєнний період.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: запропоновані висновки та рекомендації можуть бути використані при формуванні стратегії економічного розвитку України та можливостей досягнення лідерських позицій.

5. Наявність недоліків: робота значно виграла б за наявності розроблених рекомендацій щодо сприяння двосторонньої взаємодії України та країн Великої сімки, з розрахунками можливих ефектів від такої взаємодії в різних сферах економічної діяльності.

Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота відповідає вимогам до написання кваліфікаційних робіт, може бути допущена до захисту перед екзаменаційною комісією із загальною оцінкою 42 бали.

Науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки

Людмила ЦИМБАЛ

(підпис)

Рецензія

на кваліфікаційну магістерську роботу

здобувача вищої освіти

Тупчій Максим Миколайович

Тема «Детермінанти глобального лідерства країн Великої сімки»

Актуальність теми визначається в контексті сучасних геополітичних та економічних зрушень. В умовах зростаючого впливу глобальних факторів, таких як технологічні інновації, економічна взаємозалежність та геополітичні конфлікти, дослідження того, що робить країни Великої сімки глобальними лідерами, має велике значення.

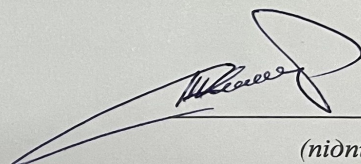
Позитивні риси роботи. В розділі 1 "Теоретичні основи дослідження глобального лідерства країн Великої сімки" автор здійснив комплексне дослідження сутності та значення до поняття «глобального лідерства». Аналізуючи різні підходи та концепції, автор продемонстрував глибоке розуміння теоретичних аспектів глобального лідерства. У розділі 2 "Аналітична оцінка глобального лідерства країн Великої сімки" автор виконав детальний аналіз глобального лідерства країн Великої сімки, що показує його глибоке дослідження об'єкта. Та проведено оцінку можливостей та загроз забезпечення лідерства.

Зауваження до роботи. Робота значно виграла би за умови наявності розрахунків впливу співпраці України з країнами Великої вісімки, як у двосторонній взаємодії так і загалом в різних аспектах діяльності. Присутні мовно-стилістичні огріхи

Практичне значення отриманих результатів. Розуміння детермінант глобального лідерства країн Великої сімки є важливим для розробки ефективних стратегій у сферах геополітики, економіки та міжнародних відносин, сприяючи їхньому стабільному розвитку та співпраці в глобальному контексті. Отримані результати можуть служити основою для адаптації політичних стратегій, спрямованих на зміцнення лідерської ролі цих країн у світовому співтоваристві.

Місце роботи та посада рецензента

Науковий ступінь, учене звання

(підпис, ПІБ)

Підпис засвідчую:

підпис О.В. Шевченка
спеціаліст УКМ

засвідчую

підпис А.А.
(посада, підпис)

Місце печатки організації, де працює рецензент

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА КРАЇН ВЕЛИКОЇ СІМКИ.....	5
1.1. Сутність та значення глобального лідерства	5
1.2. Типи і форми прояву глобального лідерства	12
1.3. Детермінанти забезпечення лідерства	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА КРАЇН ВЕЛИКОЇ СІМКИ.....	29
2.1. Особливості прояву глобального лідерства країн Великої Сімки	29
2.2. Забезпечення глобального лідерства країн Великої сімки в контексті їх поблочної взаємодії з іншими країнами	39
2.3. Особливості прояву глобального лідерства країн ВЕЛИКОЇ СІМКИ в різних функціональних аспектах, таких як політика, економіка, культура, наука та технології (секторально-галузевий аналіз забезпечення лідерства країн...)	44
РОЗДІЛ 3. МОЖЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА КРАЇН ВЕЛИКОЇ СІМКИ В НОВОМУ СВІТОПОРЯДКУ.....	50
3.1 Загрози забезпечення лідерства.....	50
3.2 Прогноз збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку.....	57
3.3 Співпраця України з країнами Великої сімки.....	60
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ	78

ВСТУП

У сучасному світі, який характеризується швидкими змінами та зростаючою взаємозалежністю країн, роль провідних держав у формуванні глобальної політики є надзвичайно важливою. Країни Великої сімки стоять на чолі цього процесу, впливаючи на ключові міжнародні рішення та тенденції. Їх рішення мають значний вплив на світову економіку, політику, екологію та соціальний розвиток. Отже, розуміння детермінант, які сприяють їх лідерським позиціям, є ключовим для прогнозування майбутніх глобальних тенденцій та формування міжнародної політики.

У контексті глобальних викликів, таких як кліматичні зміни, міжнародні конфлікти, торговельні війни, та пандемії, роль Великої сімки стає ще більш значущою. Їхні стратегічні рішення та політичні ініціативи мають потенціал не лише формувати глобальний розвиток, але й визначати шляхи вирішення цих глобальних проблем. Аналіз цих аспектів дозволить краще зрозуміти, яким чином країни Глобальної сімки можуть сприяти створенню стійкого та мирного світового порядку.

Крім того, вивчення детермінант глобального лідерства країн Великої сімки має практичне значення для розробки зовнішньої політики інших країн. Розуміння успішних стратегій та політик, які використовують лідери Великої сімки, може надати цінні уроки для інших країн, прагнучих підвищити свій вплив та статус у світовому співтоваристві. Це особливо важливо для країн, що розвиваються, які прагнуть інтегруватися в глобальну економіку та відігравати активну роль на міжнародній арені.

Мета дослідження полягає у виявленні та аналізі ключових детермінант, які формують глобальне лідерство країн Великої сімки, з акцентом на політичні, економічні, технологічні та соціокультурні аспекти.

З метою досягнення мети, необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність та значення глобального лідерства;
- розкрити типи і форми прояву глобального лідерства;

- охарактеризувати детермінанти забезпечення лідерства;
- виявити особливості прояву глобального лідерства країн Великої Сімки;
- дослідити забезпечення глобального лідерства країн Великої сімки в контексті їх поблочної взаємодії з іншими країнами;
- виявити особливості прояву глобального лідерства країн Великої сімки в різних функціональних аспектах, таких як політика, економіка, культура, наука та технології;
- проаналізувати загрози забезпечення лідерства;
- зробити прогноз збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку;
- дослідити співпрацю України з країнами Великої сімки.

Об'єкт дослідження - це глобальне лідерство країн Великої сімки на міжнародній арені.

Предмет дослідження включає в себе комплекс факторів, які впливають на формування та розвиток лідерських позицій країн Великої сімки.

У рамках дослідження будуть використані такі методи, як аналіз літератури, порівняльний аналіз, статистичний аналіз, а також методи експертних оцінок та прогнозування.

Практичне значення роботи полягає у наданні рекомендацій для формування ефективної зовнішньої та економічної політики, здатних підсилити позиції країни на міжнародній арені, а також у розробці стратегій взаємодії з країнами Великої сімки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА КРАЇН ВЕЛИКОЇ СІМКИ

1.1. Сутність та значення глобального лідерства

Таке масштабне явище, як глобалізація, зумовлене інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ), які знищили фізичні та географічні кордони. Цифровізація, що сприяє глобалізації, створила глобальний ринок, де окремі особи чи корпорації можуть швидко отримувати інформацію та співпрацювати для розробки нових рішень [27; 56]. Вілсон Е.Дж. зазначив, що ця глобальна тенденція може продовжувати лише народжувати нові підходи до лідерства, прикладом яких є горизонтальні форми організації [67]. Крім того, Рікарт Дж. Е, Зібер С. повторили подібні настрої та зазначили, що глобалізація спонукала організації відійти від традиційної ієрархії до плоских і гнучких структур для ефективності витрат [55].

Лідерство в глобальному масштабі передбачає складність із супутнім трансформаційним впливом на лідерів [48]. За словами Данна Т.Е., Лафферті С.Л. та Алфорда К.Л., глобальне лідерство «...передбачає здатність керувати різними групами людей та організацій з унікальними талантами в різних суспільствах для досягнення успіху» [31]. Подібним чином Адлер Н.Дж. описав глобальне лідерство як «...здатність надихати та впливати на людей з різних куточків світу» [24]. Данн Т.Е., Лафферті С.Л. та Алфорда К.Л. також зазначили, що концепція глобального лідерства не розмежовує лідерів на основі посади, а зосереджується на співпраці людей, які прямо чи опосередковано залучені до глобального ринку для підвищення ефективності [31]. Глобальне лідерство є складним поняттям, однозначного трактування якого в сучасній науці не існує (табл.1.1).

У таблиці 1.1 наведено основні підходи до визначення глобального лідерства.

Таблиця 1.1 – Підходи до дефініції «глобальне лідерство»

№	Автор / джерело	Визначення
1	Гундлінг Е., Хоган Т. [38, с. 139]	Це можливість впливати на інші структури та держави, задавати темп руху, бути взірцем поведінкової моделі та мати політичний вплив на міжнародній арені.
2	Шталь Т. В., Козуб В. О., Колісник М. М. [23]	Система загальновідомих макроекономічних показників і специфічних аналітичних моделей оцінювання, річні числові значення яких демонстрували міру їх домінування у світовій економіці.
3	Данн Т.Е., Лафферті С.Л. та Алфорд К.Л [31]	Це лідерство в глобальному масштабі, яке передбачає координацію взаємопов'язаних і взаємозалежних дій, якими вони були.
4	Менденхолл М.Е., Райхе Б.С., Берд А., Осланд Дж.С. [49]	Процес впливу на інших, щоб прийняти спільне бачення за допомогою структур і методів, які сприяють позитивним змінам, одночасно сприяючи індивідуальному та колективному зростанню в контексті, що характеризується значними рівнями складності, потоку та присутності.
5	Цебенко О., Іванова В. [19, с. 500]	Це здатність актора міжнародних відносин впливати на інших акторів чи їхні групи поза межами власної території, вчиняти вплив на міжнародне середовище як таке, а також його спроможність утримувати та, за необхідності, нарощувати такий вплив.
6	Шлапак А.В. [22]	Здатність певної країни впливати на формування міжнародного порядку в цілому або на його окремі фрагменти. Можливість впорядковувати міжнародні відносини. На практиці з позицій політичного реалізму це можливість нав'язати свій інтерес і реалізувати його за допомогою використання інших акторів.

Джерело: складено автором

В рамках означеної роботи глобальне лідерство розуміється як здатність і володіння навичками керування та впливу на міжнародні організації, країни, регіони або глобальні проблеми з метою досягнення спільних цілей, розв'язання складних проблем та формування впливового міжнародного порядку. Воно передбачає здатність вести діалог, встановлювати стратегічні партнерства, робити компроміси та виробляти спільні рішення. Воно включає такі якості, як бачення, стратегічне мислення, комунікативні навички, адаптивність до змін, міжкультурна компетентність та здатність до співробітництва.

Глобальні лідери не обмежуються своїм впливом лише на власну країну або регіон. Вони мають широкий орієнтований на міжнародний рівень погляд і здатні працювати з різними культурами, інтересами та цінностями. Суб'єкти мають розуміння глобальних проблем, таких як зміна клімату, світова безпека, бідність, інновації, та виявляють ініціативу в їхньому розв'язанні. Вони мають потенціал

впливати на світову політику, економіку, соціальні зміни та розвиток міжнародних відносин.

В цілому, глобальне лідерство спрямоване на те, щоб створити стійкий і справедливий світовий порядок, сприяючи співпраці та розвитку на міжнародному рівні. Визначальним для лідера міжнародних відносин є особливе положення в системі [24, с. 4954]. Розуміння лідерства може варіюватися від здатності провідного актора реалізовувати свої політичні цілі, попри можливий опір іншого актора, до визначення практик лідерства через здатність організовувати чи впливати на значну кількість аспектів діяльності актора-конкурента. Традиційне лідерство держави характеризує ступінь впливу країни на світові процеси і акторів міждержавної взаємодії зі збереженням здатності презентувати та відстоювати свої національні інтереси в умовах складності, багатовимірності та постійної динаміки міждержавних відносин, які складно прогнозувати [22].

Лідерство доволі часто ототожнюють з менеджментом [8, с. 6]. Чим краще та ефективніше менеджер (керівник країни: президент, монарх, прем'єр-міністр) керує країною, тим вона більш конкурентоздатна та тим вище рівень її глобального лідерства. Життєздатність міжнародного порядку відображається в створеному ним балансі між легітимністю та силою, а також у відносній вазі кожного з цих компонентів. Жоден з цих аспектів не покликаний перешкоджати змінам; радше в поєднанні вони прагнуть забезпечити, щоб зміни відбувалися у процесі еволюції, а не грубої конкуренції свобод. Якщо баланс між силою і легітимністю управляється належним чином, дії набувають певного ступеня спонтанності. Демонстрації сили стають периферійними і значною мірою символічними; позаяк конфігурація сил засновується на спільному розумінні, то жодна зі сторін не відчуває необхідності залучати всі свої резерви [7].

Важливим елементом теорії глобального лідерства є міжкультурна взаємодія. Теорія глобального лідерства — це взаємодія з іншими людьми по всьому світу з різними культурами, а не взаємодія лише з людьми подібних культур у рідній країні [24; 28]. Отже, суть теорії глобального лідерства полягає в

управлінні різними людьми, установами та спільнотами у взаємопов'язаному динамічному, складному та непередбачуваному бізнес-середовищі. У зв'язку з цим міжкультурна компетентність є критично важливим аспектом глобального лідерства.

Глобальне лідерство і конкурентоспроможність країн взаємопов'язані та впливають одне на інше. У міжнародній професійній науковій літературі немає універсального визначення конкурентоспроможності країни, так само як і глобального конкурентного лідерства. І з цього приводу ведеться бурхлива наукова дискусія. Портер М., Кругман П., Райнерт Е., Хеллвіг М., Вольф М. та ін. критикують концепцію конкурентоспроможності національної економіки, тому наукова дискусія продовжується й нині [40; 68]. Деякі дослідники та експерти стверджують, що термін «конкурентоспроможність» слід застосовувати лише до компанії, фірми чи галузі, оскільки жодна країна не може бути конкурентоспроможною в усіх галузях.

На даному етапі серед представників наукової спільноти ще немає конкретного визначення сутності конкурентоспроможності та дослідження факторів, що формують конкурентоспроможність країни. Підхід Портера [54] до підвищення конкурентоспроможності все ще актуальний. Його реформування в сучасних умовах зумовлене наявністю ряду нових викликів і загроз, умов для бурхливого розвитку світової економіки. Зокрема, Владос Ч. намагається інтегрувати набір еволюційних соціально-економічних вимірів в аналітичну перспективу «алмазу», або «діаманту», результатом чого є концептуальна модель «мережі конкурентоспроможності». Автор розповідає про доцільність аналізу конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Це може бути ефективним методом для єдиного розуміння конкурентоспроможності: від макrorівня до мікрорівня конкурентоспроможності через мезосередовище, яке має стійку еволюційну та історичну перспективу [66]. Але це ще не стосується питання конкурентоспроможності відповідної країни чи інтеграційного об'єднання.

Отже, глобальну конкуренцію між країнами не слід характеризувати терміном «конкурентоспроможність», оскільки цей термін стосується лише

конкуренції між підприємствами на ринку та звужує розуміння цих процесів для країни, а тим більше для регіональних інтеграційних об'єднань.

Це можна пояснити так: неконкурентоспроможний товар або галузь може бути витіснена з ринку конкуренцією; для національної економіки використання терміну «неконкурентоспроможна країна» не є науково некоректним, оскільки навіть якщо країна займає останнє місце в рейтингу конкурентоспроможності, вона не може зійти з міжнародної арени і жодна конкурентоспроможна країна не зможе її витіснити. Така якісна відмінність конкурентоспроможності підприємства від гнучкої конкурентоспроможності країни свідчить про те, що запровадження більш чіткого визначення конкурентоспроможності країни є вимогою сучасного розвитку глобальної економіки. Таким чином, конкурентоспроможність країни є більш складною категорією для оцінки, ніж конкурентоспроможність фірми, яка характеризується багатьма детермінантами, які важко класифікувати.

Конкурентоспроможність країни є основною ключовою категорією дослідження динаміки глобальної конкуренції та отримання глобального конкурентного лідерства. Глобальна конкуренція є інтегративною науковою категорією, що охоплює та враховує кількісні та якісні показники привабливості національної економіки. Ці показники визначають конкурентоспроможний розвиток країни, потенціал для майбутнього економічного зростання та вдосконалення, які в майбутньому збільшують реальні доходи громадян. Тобто конкурентоспроможність національної економіки – це величина, яка вказує на те, що в одній країні існує реальне забезпечення суспільства та бізнесу більшими перевагами, ніж у всіх інших. Відповідно, глобальне конкурентне лідерство можемо визначити як стан країни, за якого в ній існує реальне забезпечення суспільства та бізнесу більшими перевагами, ніж у всіх інших.

Кількість суб'єктів, що впливають на розподіл конкурентоспроможності у глобальній економіці, зростає, а сфери економічної конкуренції чи співпраці розширюються для підвищення конкурентоспроможності. Безперечно, існує значний вплив міжнародної інтеграції на сталий економічний розвиток країни.

Тому було зроблено висновок, що розуміння ролі міждержавного, регіонального інтеграційного об'єднання в конкуренції на міжнародному ринку буде однаково цінним як для країни-учасниці цього об'єднання, так і для формування конкурентної політики відповідного об'єднання в цілому, оскільки це визначатиме, наскільки конкурентоспроможною буде створена міжнародна асоціація.

Можемо означити кілька аспектів зв'язку між глобальним лідерством і конкурентоспроможністю країн (табл.1.2).

Таблиця 1.2 – Аспекти зв'язку між глобальним лідерством і конкурентоспроможністю країн

Аспект	Зв'язок
Лідерство у інноваціях	глобальні лідери, зокрема лідери в галузі науки, технологій та бізнесу, можуть сприяти інноваціям у своїх країнах. Інновації, в свою чергу, можуть підвищувати конкурентоспроможність країни, стимулюючи розвиток нових продуктів, процесів та послуг, які відповідають потребам ринку
Вплив на міжнародну арену	країни з глобальними лідерами мають більше можливостей впливати на міжнародну арену і визначати глобальні стандарти. Це може включати розробку міжнародних домовленостей, впровадження стандартів якості та безпеки, а також активну участь у міжнародних організаціях і форумах. Цей вплив може сприяти покращенню конкурентоспроможності країни, забезпечуючи їй переваги в міжнародній торгівлі та інших аспектах глобальних відносин
Розвиток людського капіталу	глобальні лідери можуть сприяти розвитку людського капіталу у своїх країнах шляхом створення умов для навчання, інновацій та розвитку навичок. Висока якість освіти, професійна підготовка та залучення талановитих фахівців можуть підвищити конкурентоспроможність країни, допомагаючи їй залучати інвестиції, розвивати високотехнологічні галузі та забезпечувати інноваційний розвиток
Бренд країни	глобальні лідери можуть впливати на сприйняття та імідж своїх країн у світі. Вони можуть сприяти позитивному сприйняттю країни як інноваційного, високоякісного або зеленого лідера. Сильний бренд країни може збільшити конкурентоспроможність її товарів, послуг та туристичної привабливості

Продовження таблиці 1.2

Аспект	Зв'язок
Економічні взаємозв'язки	глобальні лідери можуть сприяти розвитку міжнародних економічних взаємозв'язків, таких як торгівля, інвестиції та технологічний обмін. Це може забезпечити країні доступ до нових ринків, ресурсів та технологій, що підвищує її конкурентоспроможність

Ці аспекти показують, що глобальне лідерство може мати суттєвий вплив на конкурентоспроможність країн, допомагаючи їм здобувати переваги в глобальному економічному та політичному контексті.

На основі проведеного дослідження пропонуємо виокремити ключові особливості глобального лідерства (рис. 1.1).

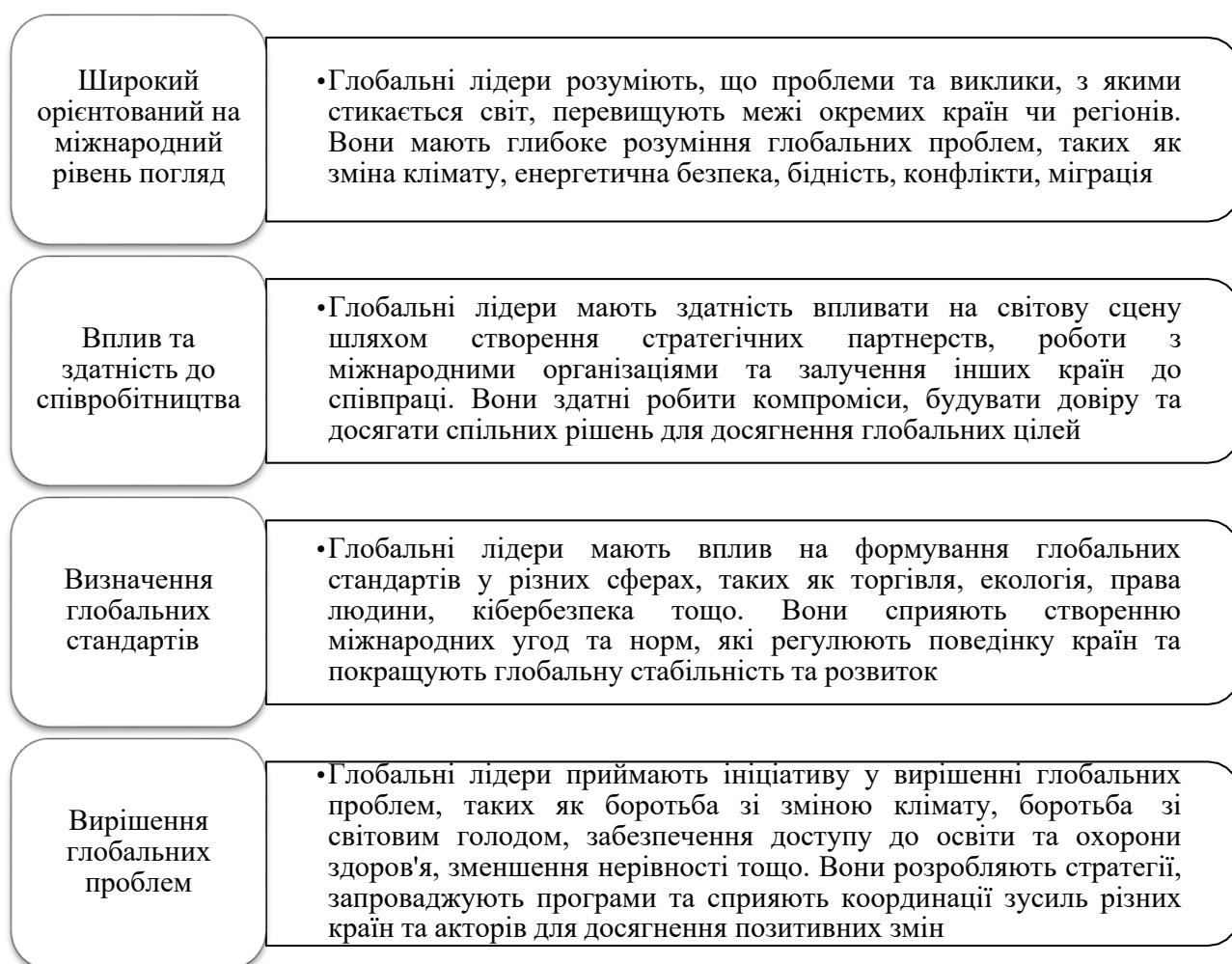

Рис. 1.1 – Особливості глобального лідерства, що обґрунтовують його значення на світовій арені

Джерело: розроблено автором

Отже, сутність глобального лідерства полягає в здатності і бажанні впливати на глобальну арену та приймати ініціативу щодо вирішення глобальних проблем. Глобальне лідерство вимагає бачення, стратегічного мислення, гнучкості та здатності резильєнтності. Воно покликане формувати глобальну архітектуру, сприяти співробітництву та розвитку, а також працювати на благо всього світу.

Лідери відіграють важливу роль у розв'язанні глобальних проблем, таких як зміна клімату, енергетична безпека, бідність, конфлікти, міграція та інші; мають здатність координувати міжнародні зусилля; створювати стратегії та приймати рішення, спрямовані на досягнення позитивних змін; сприяють створенню спільних рішень та угод, які враховують інтереси різних країн та акторів, які володіють здатністю знаходити компроміси, розробляти стратегії та домовленості, які сприяють глобальній стабільності та розвитку. Глобальні лідери створюють сприятливе середовище для розвитку країн та регіонів шляхом залучення інвестицій, сприяння інноваціям, розвитку інфраструктури, підтримки підприємництва та розширення торговельних зв'язків.

1.2. Типи і форми прояву глобального лідерства

Лідерство має багато форм та типів, що обумовлено різними сферами діяльності, стилем управління, цінностями лідера, фокусом на короткотерміновий результат чи на довготривалу стратегію, важливість команди, тощо. Зокрема за масштабністю вирішуваних задач в науковій літературі виділяють [17;16]:

- 1) побутовий тип лідерства (у шкільних, студентських групах, молодіжних об'єднаннях, у сім'ї);
- 2) соціальний тип лідерства (на виробництві, у профспілковому русі, у творчих, спортивних громадах тощо);
- 3) політичний тип лідерства (державні, громадські діячі).

У фокусі уваги є громадсько-політичний тип лідерства. Також варто наголосити, що невід'ємною складовою частиною лідерства є й сам лідер, який

наділений владою ухвалювати рішення стосовно інших людей, групи, установи або уряду і який несе відповідальність за наслідки будь-яких своїх рішень.

Типи глобального лідерства країн на міжнародному рівні можуть бути наступними:

1. Економічне лідерство. Глобальні лідери можуть мати сильну економіку, здатну впливати на світові ринки та визначати стандарти в галузі бізнесу. Вони можуть бути провідними країнами в торговельних операціях, інвестиціях, технологічному розвитку та інноваціях.

2. Політичне лідерство. Глобальні лідери в політиці здатні впливати на міжнародні відносини, формулювати геополітичні стратегії, сприяти досягненню міжнародних угод та співпраці. Вони можуть виступати посередниками у конфліктах, впливати на міжнародну політичну арену та займати активну позицію в розв'язанні глобальних проблем.

3. Культурне лідерство. Глобальні лідери можуть мати значний вплив на світову культуру, мистецтво, літературу, музику та інші культурні прояви. Вони можуть створювати нові тенденції, просувати цінності та ідеї, формувати масову свідомість та впливати на культурні стандарти.

4. Технологічне лідерство. Глобальні лідери можуть бути передовими в галузі технологій, розробки продуктів та інновацій. Вони можуть впроваджувати нові технології, створювати перспективні рішення та продукти, що мають значний вплив на глобальний розвиток.

5. Гуманітарне лідерство. Глобальні лідери можуть виявляти свою гуманітарну природу шляхом надання гуманітарної допомоги там, де є кризи, природні катаклізми або війни. Вони можуть відправляти допомогу у вигляді фінансової, медичної або логістичної підтримки.

6. Інтелектуальне лідерство. Відноситься до лідерства, яке зосереджена на сприянні розвитку інтелектуального потенціалу та інноваційного потенціалу в світі.

7. Технологічне лідерство. Форма прояву глобального лідерства, в якій країна вирізняється своїми досягненнями у сфері науки, технологій та інновацій.

Означає, що країна має передові технології, інноваційний потенціал та вплив у сфері науки та технологій.

Зупинимось на деяких з зазначених типів глобального лідерства більш детально.

Політичне лідерство — один із найважливіших видів соціального лідерства, пов'язаний із управлінням державними і суспільними процесами. Це свого роду підприємництво, здійснюване на політичному ринку, де діють свої правила і принцип жорсткої конкурентної політичної боротьби. Найбільш безпосередньо цей вид лідерства виявляється в політичній сфері життєдіяльності суспільства. Саме остання визначає специфіку, масштаби та інституційні форми функціонування політичного лідерства [14]. Політичне лідерство, згідно із західними концепціями, характеризується такими ознаками:

- 1) центр групових процесів;
- 2) прояв особистісних рис;
- 3) мистецтво досягнення згоди;
- 4) дія й поведінка;
- 5) інструмент досягнення мети або результату;
- 6) взаємодія;
- 7) уміння переконувати;
- 8) здійснення впливу;
- 9) відносини влади;
- 10) диференціація ролей;
- 11) ініціація або ведення структури [14].

Одним із імперативів глобального лідерства країн є його інтелектуальне лідерство.

Інтелектуальне лідерство проявляється через високі позиції країн у індексах, рейтингах, а досягнення інтелектуального лідерства може бути підтверджено вагомістю інтелектуальної компоненти у складі різноманітних світових індексів та рейтингів.

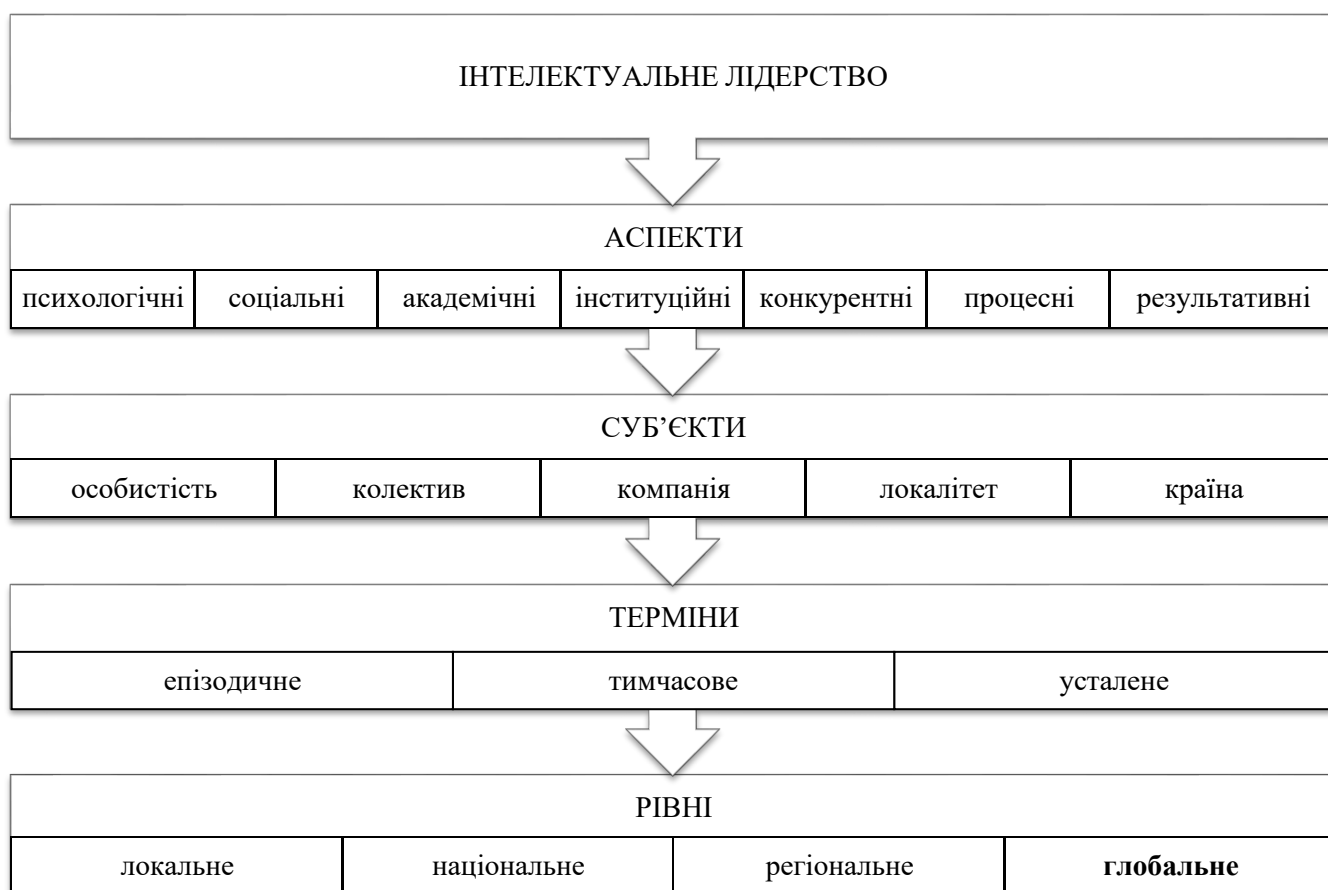

Рис. 1.2 – Структурний формат сутнісної характеристики інтелектуального лідерства [6, с. 10]

Беззаперечним сьогодні є технологічне та інноваційне лідерство як один із напрямів, що відображають лідерство держави у світовій економічній системі [5, с. 16]. Так, І. Чихару вважає, що технологічні та інноваційні чинники розвитку держави є комплексною моделлю сучасного світового лідерства, що містить інформаційно-інтелектуальний вплив, багатогранність, здатність продуктивно керувати міжнародним розвитком і впливати на вирішення глобальних проблем [37].

В умовах глобального розвитку саме з метою забезпечення технологічного, інноваційного та інформаційно-інтелектуального лідерства національної економіки ефективно мобілізуються й оптимально використовуються наявні матеріальні та нематеріальні ресурси держави. До сучасних параметрів технологічного, інноваційного та інформаційно-інтелектуального лідерства держави може бути віднесена швидкість обробки інформації, комунікативна

мобільність, наявність новітніх технологій тощо. Ще однією універсальною властивістю інноваційно-технологічного лідерства є здатність держави генерувати інноваційні ідеї, технології та інститути [5, с. 17].

Як свідчить аналіз, існує багато методик, які дозволяють оцінити рівень технологічного розвитку країни, що, зі свого боку, дозволяє визначити ступінь міжнародного технологічного лідерства окремої національної економіки.

Щодо форм прояву, глобальне лідерство країн може мати наступні (рис. 1.3).

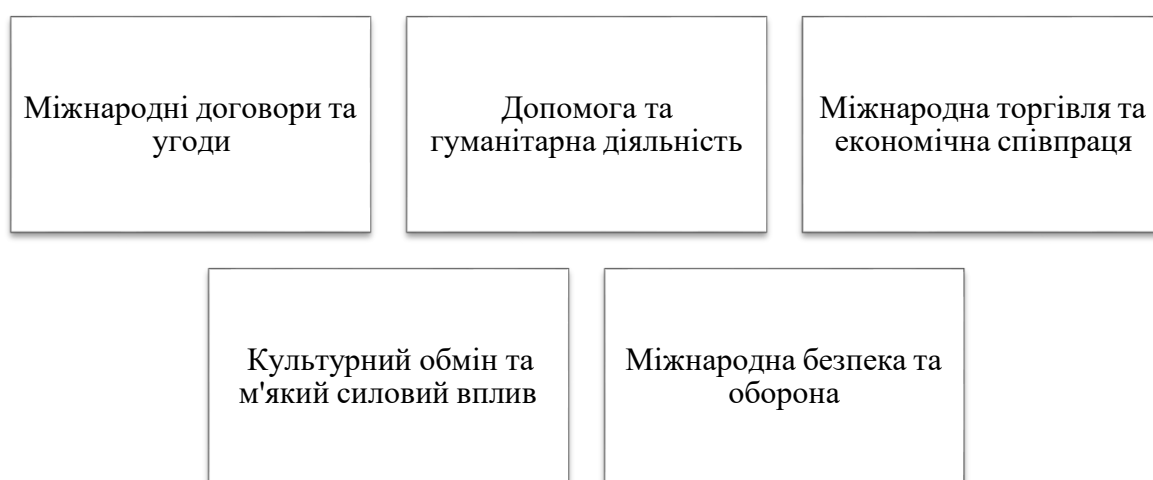

Рис. 1.3 – Форми прояву глобального лідерства

Джерело: складено автором

Міжнародні договори та угоди: країна може ініціювати, сприяти та підписувати міжнародні договори та угоди, які спрямовані на розв'язання глобальних проблем, зміцнення міжнародного співробітництва, торговельних відносин тощо.

Допомога та гуманітарна діяльність: країна може надавати фінансову, гуманітарну та допомогу з розвитку іншим країнам, особливо в разі кризових ситуацій, конфліктів, природних катастроф тощо.

Міжнародна торгівля та економічна співпраця: країна може активно розвивати зовнішньоекономічні відносини, залучати іноземні інвестиції, стимулювати експорт, впроваджувати торговельні угоди та співпрацювати з іншими країнами для зміцнення своєї економіки та глобального впливу. Також

Країни можуть активно сприяти створенню та розвитку міжнародних організацій, таких як ООН, Всесвітня торговельна організація (ВТО), Міжнародний валютний фонд (МВФ) та інші.

Міжнародна безпека та оборона: країна може взяти на себе відповідальність за забезпечення міжнародної безпеки шляхом участі в оборонному співробітництві, військових місіях, миротворчих операціях та вирішенні глобальних конфліктів.

Культурний обмін та м'який силовий вплив: країна може просувати свою культуру, мову, цінності та ідеї через культурний обмін, мистецтво, музику, спорт, туризм, залучення іноземних студентів тощо. Це допомагає зближувати народи та формувати позитивне сприйняття країни у світі.

Ці форми прояву глобального лідерства країн варіюються в залежності від конкретних можливостей, ресурсів та політичних пріоритетів країни. Глобальне лідерство існує у різних формах та стилях, відповідно до вимог сучасного світу та конкретних обставин. Декілька типів глобального лідерства включають стратегічне лідерство, колаборативне лідерство, трансформаційне лідерство та адаптивне лідерство. Стратегічне лідерство передбачає розробку та реалізацію довгострокових стратегій для досягнення цілей. Колаборативне лідерство полягає в спільній роботі з різними стейкхолдерами та організаціями для досягнення спільних мет. Трансформаційне лідерство спрямоване на зміни та інновації, адаптивне лідерство відзначається готовністю адаптуватися до непередбачених обставин та реагувати на них швидко. Кожен з цих типів лідерства важливий для вирішення складних глобальних проблем та досягнення стабільності та сталого розвитку в сучасному світі.

1.3. Детермінанти забезпечення лідерства

Розглянувши природу та визначивши значення глобального лідерства, перейдемо до розгляду його детермінантів. Так, для забезпечення глобального лідерства, країна має отримати виробниче, факторне, торговельне, фінансове,

соціально-економічне, науково-технічне та інтелектуальне лідерство [20, с. 102-103].

Світовий порядок підтримується світовим лідером не тільки своїм авторитетом, легітимністю і можливістю використання ним насильства, сили в будь-якій формі, а й іншими засобами [21, с. 52]. Серед цих факторів якраз і виступають такі, як виробниче лідерство (лідерство з виробництва певних видів продукції, відповідно, наявності відповідних ресурсів та сировини), торговельне лідерство (маючи виробниче лідерство, глобальний лідер має спроможність забезпечити собі лідируючі позиції на ринку) тощо. Розглядаючи економічні імперативи глобального лідерства у XXI ст. (рис. 1.2).

уміння компаній мінімізувати свої витрати за допомогою «глобалізаційного ефекту» інтернаціоналізації виробництва;

управління глобальним попитом, у якому постіндустріальні держави беруть найактивнішу участь не тільки через бізнесові структури, а й через узгоджену монетарну, грошово-фінансову та структурну політики;

інституціоналізація системи регулювання соціально-економічних відносин, у яких національно-бізнесові чи коаліційнобізнесові інтереси набуватимуть дедалі вагомішого значення, а отже, ставатимуть так званим глобальним клубом, якому належатиме провідна роль в управлінні світовим відтворювальним процесом;

регулювання інноваційного попиту, чіткого позиціонування глобальних інноваторів та імітаторів, а також проведення збалансованої політики щодо них із залученням бюджетних коштів і грошових ресурсів міжнародних фондів;

розроблення оптимальних монетарних систем, що забезпечують доволі високу оцінку національних (міжнародних) грошових одиниць, що дасть можливість одержати дешеві ресурси, товари та послуги з країн, що розвиваються;

подальша віртуалізація економічних відносин і можливості ухиляння від сплати податків із боку провідних корпорацій;

гнучкість та селективність в міжнародних економічних відносинах інтеграційних секторів національної економіки.

Рис. 1.2 – Чинники впливу на глобальне лідерство [20, с. 17-18]

Лідерство країн на міжнародній арені визначається за допомогою різних міжнародних індексів та рейтингів. Тож, пропонуємо визначити та надати короткий опис існуючим міжнародним детермінантам забезпечення лідерства країн.

Варто зауважити, що існує багато інших показників і індексів, що визначають рівень міжнародного лідерства, і вони можуть варіюватися залежно від конкретних аспектів, які враховуються при оцінці лідерства країни. Ключові індекси та рейтинги надають об'єктивну основу для порівняння та оцінки рівня лідерства країн у різних сферах, таких як економіка, розвиток людського потенціалу, конкурентоспроможність, бізнес-клімат та інші. Враховуючи ці індекси, дослідники, політики та організації можуть визначати лідерів у світі та визначати потенційні напрямки для політичних, економічних та соціальних реформ. Ми ж обрали найбільш відомі і розповсюджені рейтинги, які визначають лідерство країн на міжнародній арені. До таких відносяться:

- **Індекс глобальної конкурентоспроможності** (Global Competitiveness Index). Цей індекс, що розроблений Всесвітнім економічним форумом, оцінює конкурентоспроможність країн за допомогою різних показників, таких як інфраструктура, інновації, освіта, ринок праці та інші. Високі показники в цьому індексі можуть свідчити про вищий рівень міжнародного лідерства.

- **Глобальний інноваційний індекс** (Global Innovation Index). Є міжнародним рейтингом, який вимірює і порівнює інноваційний потенціал та результативність країн у світі. Цей індекс розробляється спільно Інститутом світової інтелектуальної власності (WIPO), Корпорацією ООН з промислового розвитку (UNIDO) та Корпорацією з консалтингу в сфері стратегії (Cornell University).

- **Індекс розвитку людського потенціалу** (Human Development Index). Цей індекс, що публікується Програмою розвитку ООН, оцінює рівень розвитку людей в країнах. Він враховує такі показники, як очікувана тривалість життя, освіта та дохід на душу населення. Країни з високим індексом розвитку людського потенціалу можуть мати більший вплив на світові справи.

- **Індекс сприятливості бізнесу** (Ease of Doing Business Index). Цей індекс, який складається Всесвітнім банком, оцінює рівень сприятливості для підприємництва та бізнесу в країнах. Він враховує такі показники, як легкість створення бізнесу, регулювання, оподаткування та захист інвестицій. Країни з

високим рейтингом в цьому індексі можуть володіти більшим міжнародним впливом.

– **Індекс сприйняття корупції** (Corruption Perceptions Index). Цей індекс, що складається Transparency International, оцінює рівень корупції в країнах. Високі показники корупції можуть негативно впливати на міжнародне лідерство країни, тоді як низькі показники свідчать про більшу довіру і вплив.

– **Індекс розподілу впливу** (Power Index). Цей індекс оцінює вплив країн на світовій сцені на основі таких факторів, як військова сила, економіка, населення, технологічний розвиток та інші. Країни з вищим значенням в цьому індексі вважаються міжнародними лідерами.

– **Індекс свободи преси** (Press Freedom Index). Цей індекс визначає рівень свободи преси та незалежності ЗМІ в країнах. Країни з вищим значенням в цьому індексі володіють більшою впливовістю та статусом на міжнародній арені.

Конкурентоспроможність країни залежить від конкурентоспроможності національних компаній як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. У цифрову еру конкурентоспроможність країни визначається довгостроковими чинниками: застосуванням інновацій та глобальною інтеграцією.

Видання Global Competitiveness Report з 2018 року представляє новий глобальний індекс конкурентоспроможності 4.0 [62]. Індекс глобальної конкурентоспроможності (GCI) 4.0 оцінює фактори, що визначають конкурентоспроможність країни. Новий індекс проливає світло на драйвери продуктивності та довгострокове зростання в епоху Четвертої промислової революції. Global Competitiveness Report є звіт про глобальний індекс конкурентоспроможності 4.0, який оцінює конкурентоспроможність 140 країн і надає унікальну інформацію про драйвери економічного зростання [62]. Глобальний індекс конкурентоспроможності важливий в контексті оцінки та порівняння конкурентоспроможності країн у глобальному масштабі.

Індекс глобальної конкурентоспроможності аналізує показники країн за 12 складовими: інститути, інфраструктура, макроекономічне середовище, охорона здоров'я та початкова освіта, вища освіта та професійна підготовка, ефективність

ринку товарів, ефективність ринку праці, розвиток фінансового ринку, технологічна готовність, розмір ринку, складність бізнесу та інноваційність. Стовпи згруповані в три категорії (субіндекси) відповідно до трьох основних етапів розвитку: базові вимоги, засоби підвищення ефективності та фактори інновацій та вдосконалення. При розрахунку загального індексу субіндексам присвоюється різна вага. Вони залежать від рівня розвитку кожної економіки, який виражається у ВВП на душу населення та частці експорту ресурсів.

Четверта промислова революція пов'язана з новими фундаментальними змінами в національних економіках. Ці поняття охоплюють чинники, охоплені Індексом глобальної конкурентоспроможності. Фактори організовані за 12 стовпами, які згруповані в чотири категорії (сприятливе середовище, людський капітал, ринки та інноваційна екосистема).

Розглянемо більш детально показники, організовані в 12 стовпів:

Стовп 1: інститути. Він розглядає безпеку, права власності, соціальний капітал, систему стримувань і противаг, прозорість і етику, ефективність державного сектора та корпоративне управління. Встановлюючи юридичні та неформальні обмеження, інституції визначають контекст, у якому індивіди організовують себе та свою економічну діяльність. Інститути впливають на продуктивність, головним чином надаючи стимули та зменшуючи невизначеність.

Стовп 2: інфраструктура. Він фіксує якість і розширення транспортної і комунальної інфраструктури. Добре сполучені географічні райони були загалом більш заможними. Добре розвинена інфраструктура знижує транспортні та транзакційні витрати; це також сприяє переміщенню товарів і людей і передачі інформації всередині країни та за її межами. Це також забезпечує доступ до умов, необхідних для сучасної господарської діяльності: електроенергії та води.

Стовп 3: впровадження ІКТ. Ступінь поширення конкретних інформаційно-комунікаційних технологій. ІКТ зменшують транзакційні витрати та прискорюють обмін інформацією та ідеями, підвищують ефективність і сприяють інноваціям. Оскільки ІКТ є технологіями загального призначення, які все більше

впроваджуються в структуру економіки, вони стають такими ж важливими, як енергетична та транспортна інфраструктура.

Стовп 4: макроекономічна стабільність. Рівень інфляції та стійкість фінансової політики. Помірні та передбачувана інфляція та стійкі державні бюджети зменшують невизначеність, встановлюють очікування прибутку від інвестицій і підвищують впевненість бізнесу, що підвищує продуктивність. Крім того, у все більш взаємопов'язаному світі, де капітал може рухатися швидко, втрата впевненості в макроекономічній стабільності може спровокувати відтік капіталу з дестабілізуючими економічними наслідками.

Стовп 5: здоров'я. Очікувана тривалість життя з поправкою на стан здоров'я – це середня кількість років, яку людина очікує прожити. Здоровіші люди мають більше фізичних і розумових здібностей; вони більш продуктивні, креативні та, як правило, інвестують більше в освіту, оскільки їхня очікувана тривалість життя збільшується. Здорові діти стають дорослими з сильнішими когнітивними здібностями.

Стовп 6: вища освіта та професійна підготовка. Загальна кваліфікація робочої сили, а також кількість і якість освіти. Хоча концепція якості освіти постійно розробляється, важливими факторами якості є: розвиток цифрової грамотності, навичок міжособистісного спілкування, критичного та творчого мислення. Освіта створює навички та компетенції в робочій силі. Високоосвічені групи населення більш продуктивні, оскільки вони мають більшу колективну здатність виконувати завдання, швидко передавати знання, а також створювати нові знання та застосування.

Стовп 7: ефективність ринку товарів. Стовп фіксує ступінь, до якого країна забезпечує рівні умови гри для компаній для участі на її ринках. Він вимірюється з точки зору ступеня ринкової влади, відкритості для іноземних фірм і ступеня викривлення ринку. Конкуренція підвищує продуктивність, заохочуючи компанії до інновацій; оновлення продуктів, послуг та організацій; а також постачати найкращі продукти за справедливими цінами.

Стовп 8: ринок праці. Він включає «гнучкість», тобто ступінь, до якого людські ресурси можуть бути реорганізовані, і «управління талантами», а саме, до якої міри використовуються людські ресурси. Добре функціонуючі ринки праці сприяють продуктивності, підбираючи працівникам роботу, яка найбільше відповідає їхнім навичкам, і розвиваючи таланти, щоб повністю розкрити свій потенціал. Поєднуючи гнучкість із захистом фундаментальних прав людини, добре функціонуючі ринки праці дозволяють країнам бути більш стійкими до потрясінь і перерозподіляти виробництво на нові сегменти; спонукати працівників до ризику; залучати й утримувати таланти, а також мотивувати працівників.

Стовп 9: фінансова система. Це включає наявність кредиту, капіталу, боргу, страхування та інших фінансових продуктів, а також стабільність, а саме пом'якшення надмірного ризику та опортуністичної поведінки фінансової системи. Розвинений фінансовий сектор сприяє продуктивності трьома способами: об'єднання заощаджень у продуктивні інвестиції; покращення розподілу капіталу для найбільш перспективних інвестицій шляхом моніторингу позичальників, зменшення інформаційної асиметрії та забезпечення ефективної платіжної системи. У той же час існує потреба в належному регулюванні фінансових установ, щоб уникнути фінансових криз, які можуть спричинити довгостроковий негативний вплив на інвестиції та продуктивність.

Стовп 10: розмір ринку. Стовп описує розмір внутрішнього та зовнішнього ринків, до яких можуть отримати доступ національні компанії. Великі ринки підвищують продуктивність завдяки своєму масштабу: собівартість одиниці має тенденцію до зниження залежно від випуску. Великі ринки сприяють інноваціям. Ідеї не конкурують: чим більше потенційних користувачів, тим більший потенційний прибуток від нової ідеї. Крім того, великі ринки створюють позитивні зовнішні ефекти, оскільки накопичення людського капіталу та передача знань збільшують віддачу від нових технологій або знань..

Стовп 11: динамізм бізнесу. Здатність приватного сектора генерувати та впроваджувати нові технології та нові способи організації роботи через культуру,

яка включає зміни, ризики, нові бізнес-моделі та адміністративні правила, які дозволяють фірмам легко входити на ринок і виходити з нього. Гнучкий та динамічний приватний сектор підвищує продуктивність, беручи на себе бізнес-ризики, випробовуючи нові ідеї та створюючи інноваційні продукти та послуги. В умовах частих порушень і перевизначення підприємств і секторів успішні економічні системи стійкі до технологічних шоків і здатні постійно перерозвиватися.

Стовп 12: інновації. Він фіксує кількість і якість офіційних досліджень і розробок; ступінь, до якого ситуація в країні заохочує співпрацю, взаємодію, творчість, різноманітність і конфронтацію з різних точок зору; і здатність перетворювати ідеї на нові продукти та послуги. Як правило, країни, які можуть накопичити більше знань і запропонувати кращі можливості для співпраці чи міждисциплінарні можливості, мають більше можливостей для створення інноваційних ідей і нових бізнес-моделей, які широко вважаються рушійними силами економічного зростання.

Також заслуговує на увагу Глобальний інноваційний індекс [34]. Глобальний інноваційний індекс – це щорічний рейтинг країн за їх спроможністю та успіхом у інноваціях. Він був започаткований у 2007 році INSEAD та World Business, британським журналом. До 2021 року його публікувала Всесвітня організація інтелектуальної власності у партнерстві з Корнельським університетом, INSEAD та іншими організаціями та установами і базувалася як на суб'єктивних, так і на об'єктивних даних, отриманих із кількох джерел, у тому числі з Міжнародних Телекомунікаційний союз, Світовий банк і Всесвітній економічний форум.

Індекс розраховується шляхом простого середнього балу за двома субіндексами, Innovation Input Index та Innovation Output Index, які складаються з п'яти та двох стовпів відповідно. Кожен із цих стовпів описує атрибут інноваційності та включає до п'яти показників, а їхня оцінка розраховується методом середньозваженого [34].

З моменту його заснування в 2007 році все більше урядів систематично аналізують свої щорічні результати ГП і розробляють політичні заходи для покращення своєї ефективності. Індекс згадується в резолюції про науку, технології та інновації для сталого розвитку, прийнятій 19 грудня 2019 року Генеральною Асамблеєю ООН.

Індекс критикували за те, що він надає надмірне значення факторам, які не є невід’ємними для інновацій. Наприклад, «Легкість сплати податків», «Виробництво електроенергії» і «Легкість захисту міноритарних інвесторів» є факторами поряд із «Легкістю отримання кредиту» та «Угодами з венчурним капіталом».

Глобальний інноваційний індекс оцінює рівень інноваційної діяльності в країнах за допомогою різних показників, таких як науково-дослідна діяльність, стан інфраструктури, рівень освіти та навчання, технологічні досягнення, здатність до комерціалізації інновацій, доступ до фінансування і багато іншого. Цей індекс є важливим з кількох причин:

- Глобальний інноваційний індекс надає оцінку інноваційного потенціалу країн, їх здатності до створення та використання нових ідей, технологій і рішень для покращення економічного розвитку та підвищення якості життя.
- Індекс допомагає країнам встановлювати пріоритети в галузі інновацій, виявляти сильні та слабкі сторони, що дозволяє розробляти ефективні політики та програми для сприяння інноваційному розвитку.
- Глобальний інноваційний індекс дозволяє країнам порівнювати свої досягнення з іншими країнами, виявляти лідерів у галузі інновацій та встановлювати спільні цілі для співпраці та обміну досвідом.
- Країни з високими показниками в глобальному інноваційному індексі стають більш привабливими для іноземних інвестицій. Інвестори шукають країни з інноваційним середовищем, сприятливими умовами для розвитку нових технологій та бізнес-ідей.

– Розвиток інноваційного сектору сприяє економічному зростанню, створенню нових робочих місць, підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності країни в глобальному масштабі.

Наступним індексом, на який варто звернути увагу, є Індекс лідерського капіталу (LCI) [64]. Цей індекс є діагностичним інструментом для відстеження сили політичних мандатів лідера. Він прагне поєднати елементи, ідентифіковані як «компетентність, чесність і спроможність» з репутацією та доброчесністю, які формують основу політичного капіталу. Представимо характеристику та складові даного індексу в Додатку А.

LCI допомагає нам виявити ключові варіації в природі та сукупному обсязі лідерського капіталу. Його можна застосувати до дискретних лідерів, а також у порівняльному режимі «таблиця першості». Він призначений для систематичного відстеження та порівняння лідерського капіталу. Індекс є сумою 3 елементів навичок (м'який і жорсткий ($s1+2$), стосунки ($r1$) і репутація ($r2$)). LCI корисний для розуміння та аналізу ключових сильних і слабких сторін, вносить додатковий набір ідей, поєднуючи сприйняття (довіру) і конкретну ефективність (перемоги на виборах чи законодавство).

LCI вимірює лідерство як сукупність трьох атрибутів: навичок, відносин і репутації. Ці три критерії можна операціоналізувати у спосіб, подібний до зведених макроекономічних індексів, які широко використовуються на фінансових ринках, або соціальних індексів, таких як Індекс глобальної демократії, Індекс соціального капіталу та Індекс національного інтелектуального капіталу. Вся суть цієї вправи полягає в тому, що LCI має потенціал створити більш детальну картину «ліцензії на діяльність» лідера як у часі, так і з плином часу, ніж загальне схвалення роботи та рейтинги опитувань. Індекс є сумою трьох ключових критеріїв навичок (м'який і жорсткий ($s1+2$), стосунки ($r1$) і репутація ($r2$)). Користувачі індексу можуть вирішувати, як надавати ваги кожному з цих трьох критеріїв.

Значна частина даних, необхідних для проведення аналізу LCI конкретного лідера, доступна з відкритих джерел, таких як результати виборів, опитування

громадської думки та парламентські записи. Деякі з даних, ймовірно, є сукупністю багатьох представлень. Наприклад, оцінка різних індикаторів «навичок» (S1, S2) може ґрунтуватися на біографії та прикладах зі ЗМІ чи академічної оцінки. Якщо дані обмежені або недоступні, можливо, використовуються інші проксі-сервери, наприклад рейтинг довіри. Після проведення аналізу дані можуть бути «оцінені», щоб дозволити оцінити лідера за LCI.

Таким чином, LCI пропонує зведений портрет мінливого поєднання навичок, стосунків і репутації, які можуть посилити або послабити лідера. Система підрахунку балів також допоможе виявити нюанси лідера. LCI виявить, наприклад, лідера, який може мати комунікативні здібності, але бути поганим менеджером. Він також може показати явно сильних лідерів, які перемагають на виборах, але гальмуються поганою партійною єдністю або суперником, що, у свою чергу, може вплинути на ухвалення законодавства.

LCI поєднує пряме використання загальнодоступних даних (індикатори 3-7) із заходами, які повинні бути побудовані інтерсуб'єктивно, тобто за допомогою експертної групи або роботи з декількома кодерами, використовуючи ідентичний набір даних і систематичну кодову книгу та перевіряючи надійність інтеркодера. Це відображає природну багатогранність явища, яким є політичне лідерство. І це відображає той факт, що одиницею аналізу є лідерський капітал, іншими словами, судження інших людей про якість лідера та його життєздатність у цій ролі. Вони обов'язково знаходяться «в очах глядача» – напр. такі показники, як політичне бачення чи комунікативні результати.

Найбільш поширеними методиками, які дозволяють оцінити не тільки рівень технологічного розвитку країни, а й визначити його потенціал розвитку, є такі [5]:

- інтегральне оцінювання науково-технічного потенціалу країни;
- розрахунок індексу технологічних досягнень;
- розрахунок глобального індексу інновацій (Global Innovation Index, GII);
- комплексне оцінювання науково-технічного потенціалу країни;

- розрахунок індексу знань;
- розрахунок сумарного інноваційного індексу;
- структурний аналіз інноваційної активності території;
- регресійний аналіз інноваційної активності території;
- факторний аналіз інноваційного потенціалу території;
- кластеризація регіонів на основі показників розвитку інноваційної системи;
- рейтингове оцінювання територій за рівнем їх інноваційного розвитку;
- розрахунок індексу можливостей розвитку ІКТ (ICT Opportunity Index).

Близько 80 % названих індексів розраховуються для понад 140 країн світу. Це дає можливість оцінити технологічне лідерство в одному або декількох аспектах.

Зазначені методики і індекси, які дозволяють оцінити технологічний розвиток країни та визначити її потенціал у цьому напрямку, є важливими інструментами для аналізу і порівняння інноваційного потенціалу та технологічної активності різних країн. Вони допомагають як оцінити наявний рівень розвитку, так і прогнозувати можливості для подальшого росту та конкурентоспроможності на світовому ринку. Більшість цих індексів базуються на важливих показниках, таких як наукові досягнення, інноваційність, доступ до технологій та інші фактори, які визначають технологічний потенціал країни. Оцінка на основі цих методик дозволяє урядам, компаніям і іншим зацікавленим сторонам приймати стратегічні рішення щодо розвитку та інвестицій в інноваційні проекти. Зважаючи на різноманітність індексів і методик, вони можуть допомогти в окремих аспектах аналізу технологічного лідерства. Однак важливо пам'ятати, що жоден індекс не є вичерпним і сам по собі не визначає повну картину. Інтегроване використання різних методів і підходів може надати більш об'єктивну інформацію для прийняття стратегічних рішень та розвитку технологічної конкурентоспроможності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА КРАЇН ВЕЛИКОЇ СІМКИ

2.1. Особливості прояву глобального лідерства країн Великої Сімки

Велика сімка, — це міжурядова організація, що складається з семи найбільших розвинутих економік світу: Канади, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Великобританії та Сполучених Штатів. Хоча глобальне лідерство може бути багатогранним і складним, країни Великої сімки часто проявляють своє лідерство різними шляхами.

Країни Великої сімки мають значний економічний вплив на світовій арені. Разом вони становлять значну частину світового валового внутрішнього продукту (ВВП), торгівлі та фінансових ринків. Їх сукупна економічна сила дозволяє їм відігравати ключову роль у формуванні міжнародного економічного ландшафту.

Зокрема, усі члени Великої сімки входять до топ-10 країн за ВВП (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – ТОП-10 країн за обсягом ВВП, млрд. дол. США

№	Країна	ВВП, млрд. дол.	ВВП на особу, тис. дол.
1	США	26 954,00	80,41
2	Китай	17 786,00	12,54
3	Японія	4 231,00	33,95
4	Німеччина	4 430,00	52,82
5	Індія	3 730,00	2,61
6	Великобританія	3 332,00	48,91
7	Франція	3 052,00	46,32
8	Італія	2 190,00	37,15
9	Бразилія	2 132,00	10,41
10	Канада	2 122,00	53,25

Джерело: складено автором на основі [65]

Одним із основних способів прояву економічного впливу країн Великої сімки є скоординована економічна політика та дискусії. Вони часто збираються для вирішення нагальних глобальних економічних проблем, таких як торгові суперечки, обмінні курси валют і фінансова стабільність. Ці дискусії часто призводять до спільних заяв і політичних угод, які мають далекосяжні наслідки для світової економіки. Наприклад, під час економічної кризи країни Великої сімки, як відомо, координували монетарну та фінансову політику для стабілізації фінансових ринків і сприяння економічному відновленню.

Крім того, країни Великої сімки часто виступають за відкриту та засновану на правилах міжнародну торгівлю. Вони працюють над зменшенням торговельних бар'єрів і просуванням чесної торгівлі. Їхня колективна економічна вага дозволяє їм укладати торговельні угоди та вирішувати торгові суперечки, створюючи важливі прецеденти для глобальних торгових відносин. По суті, економічний вплив Великої сімки виходить за межі їхніх окремих економік, оскільки їхні рішення та політика можуть мати негативний вплив на ширшу міжнародну економічну систему [51].

Політична дипломатія є помітною рисою глобального лідерства країн Великої сімки. Лідери Великої сімки регулярно збираються на саміти для участі в дискусіях на високому рівні з широкого кола нагальних міжнародних проблем. Ці саміти служать ключовими платформами для вирішення складних глобальних викликів і координації колективної відповіді.

Одним із головних напрямків політичної дипломатії Великої сімки є вирішення конфліктів і розбудова миру. Лідери цих розвинутих економік часто обговорюють поточні конфлікти та загрози безпеці, такі як регіональні суперечки, тероризм і розповсюдження ядерної зброї. Вони працюють разом, щоб сформулювати стратегії пом'якшення конфліктів і просувати мирне вирішення. Таким чином Велика сімка робить внесок у глобальну стабільність і безпеку.

Іншим важливим аспектом політичної дипломатії Великої сімки є просування прав людини та демократичних цінностей. Країни-члени використовують ці саміти, щоб відстоювати та боротися з порушеннями прав

людини в усьому світі. Вони часто викликають занепокоєння щодо порушень громадянських свобод, політичних свобод і гуманітарних криз. Лідери Великої сімки використовують свій колективний вплив, щоб тиснути на країни-порушники та міжнародні організації, щоб вони дотримувалися стандартів прав людини.

По суті, політична дипломатія Великої сімки відіграє життєво важливу роль у формуванні глобального політичного порядку денного та сприянні співпраці між країнами-членами для вирішення спільних проблем. Хоча ефективність їхніх дипломатичних зусиль може змінюватися залежно від проблеми та рівня консенсусу між країнами-членами, ці саміти залишаються важливими форумами для просування міжнародного миру, стабільності та прав людини [39].

Допомога в розвитку є ключовим проявом відданості країн Великої сімки глобальному лідерству. Країни Великої сімки колективно виділяють значні суми офіційної допомоги розвитку на підтримку широкого спектру ініціатив глобального розвитку. Ці ініціативи спрямовані на вирішення нагальних проблем, таких як зменшення бідності, охорона здоров'я, освіта та розвиток інфраструктури в країнах з низьким рівнем доходу.

Однією з головних сфер, де країни Великої сімки роблять значний внесок, є зменшення бідності. Вони надають фінансування та експертизу для підтримки програм подолання бідності, мереж соціального захисту та проєктів розширення економічних можливостей у регіонах, які стикаються з крайньою бідністю. Ця допомога може допомогти покращити умови життя мільйонів людей у всьому світі.

Охорона здоров'я є ще одним важливим напрямком допомоги розвитку Великої сімки. Країни Великої сімки часто спрямовують ресурси на ініціативи, спрямовані на боротьбу з такими захворюваннями, як ВІЛ/СНІД, малярія та туберкульоз. Крім того, вони забезпечують фінансування розвитку інфраструктури охорони здоров'я, доступу до вакцин і навчальних програм

охорони здоров'я, особливо в регіонах з обмеженими ресурсами охорони здоров'я [37].

Освіта є головним пріоритетом для допомоги розвитку Великої сімки. Країни-члени інвестують у проекти, які покращують доступ до якісної освіти, особливо для вразливих і маргіналізованих верств населення. Це включає підтримку шкіл, навчання вчителів і програми, які сприяють гендерній рівності в освіті.

Розвиток інфраструктури є ще однією сферою уваги Великої сімки, оскільки вони сприяють розбудові критичної інфраструктури, такої як дороги, мости та енергетичні об'єкти в країнах, що розвиваються. Ця інвестиція не тільки прискорює економічне зростання, але й покращує загальну якість життя місцевого населення.

Зміна клімату та екологічне лідерство є центральними темами глобального порядку денного країн Великої сімки. Країни Великої сімки зобов'язуються досягти амбітних цілей скорочення викидів, які є ключовими для міжнародних зусиль у боротьбі зі зміною клімату. Вони використовують свій колективний вплив, щоб просувати суворі глобальні кліматичні угоди, такі як Паризька угода. Встановлюючи та дотримуючись цільових показників щодо скорочення викидів парникових газів, країни Великої сімки є моделлю для наслідування іншими країнами.

Країни Великої сімки є передовими у розробці та впровадженні чистих енергетичних технологій. Вони інвестують значні кошти в дослідження та розробку відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова та гідроелектроенергія. Крім того, вони заохочують впровадження електромобілів, енергозберігаючих методів будівництва та сталого сільського господарства. Лідерство Великої сімки у цих сферах стимулює глобальні інновації та сприяє переходу до економіки з низьким вмістом вуглецю. Країни Великої сімки надають значну фінансову підтримку, щоб допомогти країнам, що розвиваються, пом'якшити наслідки зміни клімату та адаптуватися до них. Вони виділяють кошти на такі ініціативи, як Зелений кліматичний фонд, який допомагає країнам з

низьким рівнем доходу зменшити викиди та створити стійкість до викликів, пов'язаних із кліматом. Ця фінансова допомога є важливою для сприяння глобальним кліматичним діям і задоволення потреб уразливих регіонів. Країни Великої сімки використовують свій політичний і дипломатичний вплив для просування екологічних цілей на глобальній арені. Вони беруть участь у переговорах з іншими основними джерелами викидів і заохочують їх вживати суттєвих кліматичних заходів. Їхній колективний голос має вагу на міжнародних форумах, що допомагає досягти консенсусу щодо політики та угод, пов'язаних із кліматом [32].

Співробітництво в сфері безпеки та оборони між країнами Великої сімки є критично важливим аспектом їх глобального лідерства та зусиль щодо підтримки міжнародного миру та стабільності. Країни Великої сімки володіють одними з найдосконаліших і добре оснащених збройних сил у світі. Вони мають сильний військовий потенціал, включаючи сучасну зброю, розвідувальні можливості та експедиційні сили, які можуть бути розгорнуті для вирішення різноманітних викликів безпеці по всьому світу. Ця військова сила дозволяє їм робити значний внесок у глобальну безпеку. Велика сімка входить до ТОП-15 країн з найвищими військовими витратами у світі у 2022 році:

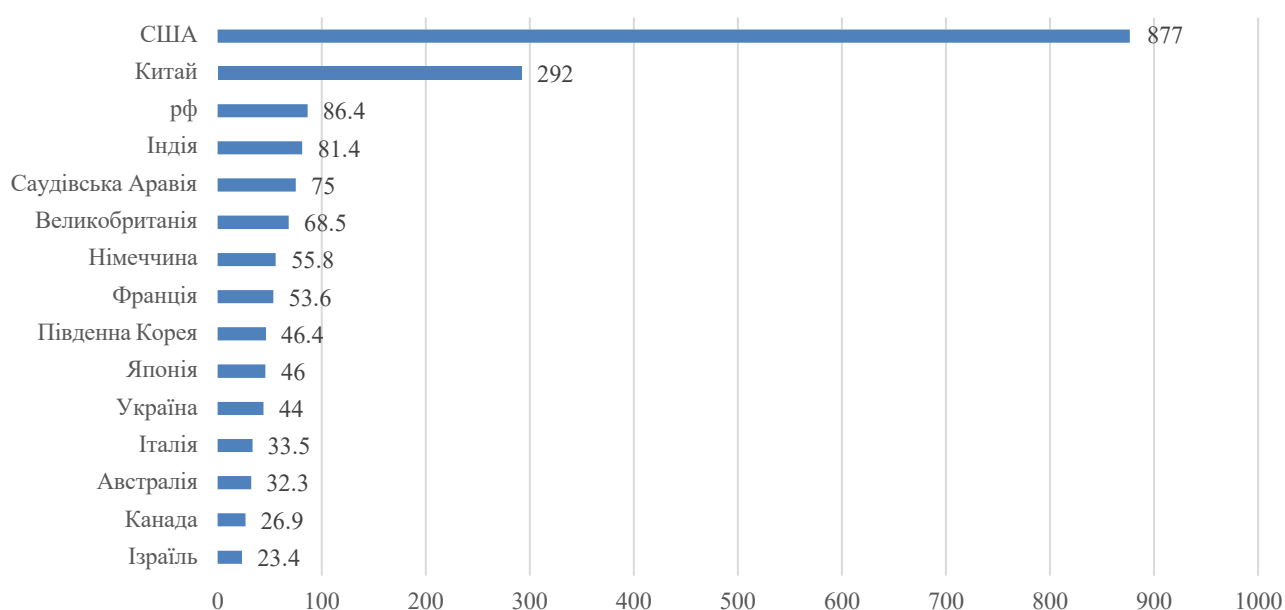

Рисунок 2.1 – Країни з найвищими військовими витратами у світі у 2022 році [30]

Країни Великої сімки активно співпрацюють у протидії глобальним загрозам безпеці, таким як тероризм і розповсюдження ядерної, хімічної та біологічної зброї. Вони обмінюються розвідданими, координують військові операції та вводять санкції проти державних і недержавних суб'єктів, причетних до тероризму або розповсюдження зброї масового знищення. Ці спільні зусилля мають вирішальне значення для запобігання та пом'якшення загроз безпеці. Країни Великої сімки часто беруть участь у миротворчих місіях Організації Об'єднаних Націй і дипломатичних зусиллях із вирішення конфліктів у всьому світі. Вони надають війська, матеріально-технічну підтримку та фінансові ресурси для сприяння миру та стабільності в регіонах, які постраждали від конфліктів і криз. Їхня участь зміцнює відданість міжнародної спільноти вирішенню конфліктів і розбудові миру [70].

Враховуючи їхній значний військово-морський потенціал, країни Великої сімки співпрацюють у сфері безпеки на морі для боротьби з піратством, безпеки життєво важливих морських шляхів і реагування на загрози в міжнародних водах. Ця співпраця має важливе значення для захисту глобальної торгівлі та забезпечення безпечного проходження товарів і людей.

Країни Великої сімки роблять великий внесок у гуманітарну допомогу, пропонуючи значні фінансові ресурси для допомоги країнам і громадам, які постраждали від катастроф і конфліктів. Вони виділяють фінансування міжнародним організаціям, таким як ООН, а також неурядовим організаціям (НУО), які працюють на місцях. Ця фінансова підтримка необхідна для надання негайної допомоги тим, хто її потребує, включаючи їжу, чисту воду, притулок та медичну допомогу.

На додаток до фінансових внесків країни Великої сімки часто надають важливу допомогу. Це включає предмети першої необхідності, такі як їжа, ліки, ковдри та матеріали для екстреного укриття. Ці поставки транспортуються до постраждалих від стихійних лих або конфліктів районів для задоволення нагальних потреб постраждалого населення.

Країни Великої сімки мають можливість швидко й ефективно мобілізувати ресурси під час криз. Вони координують зусилля з об'єднання ресурсів, логістики та досвіду, забезпечуючи скоординовану та ефективну відповідь. Такий спільний підхід посилює вплив гуманітарних зусиль і максимізує допомогу, що надається постраждалим [25].

Крім того, вони відіграють ключову роль у координації міжнародної гуманітарної допомоги. Вони скликають зустрічі та дискусії для розробки стратегії та узгодження зусиль з іншими країнами-донорами та гуманітарними організаціями. Також лідери Великої сімки використовують свої глобальні платформи, щоб виступати за збільшення гуманітарної допомоги та підвищувати обізнаність про кризи, надихаючи інших робити внесок у зусилля з надання допомоги.

Крім негайної допомоги, країни Великої сімки також роблять свій внесок у довгострокові зусилля з відновлення та реконструкції. Вони підтримують проекти, спрямовані на відновлення інфраструктури, відновлення засобів до існування та сприяння сталому розвитку в постраждалих регіонах, допомагаючи громадам відновлюватися та будувати життя заново.

Таким чином, прихильність країн Великої сімки гуманітарній допомозі та реагування на кризи відображає їхню відданість справі полегшення людських страждань під час кризи. Їхні фінансові внески, надання допомоги, мобілізація ресурсів, координація зусиль та адвокація відіграють вирішальну роль у задоволенні потреб уразливих верств населення та сприянні глобальній стабільності та стійкості перед обличчям лиха.

Країни Великої сімки інвестують значні кошти в дослідження та розробки як у державному, так і в приватному секторах. Країни-лідери за валовими витратами на дослідження та розробки (НДДКР) у всьому світі у 2022 році наведені на рис. 2.2.

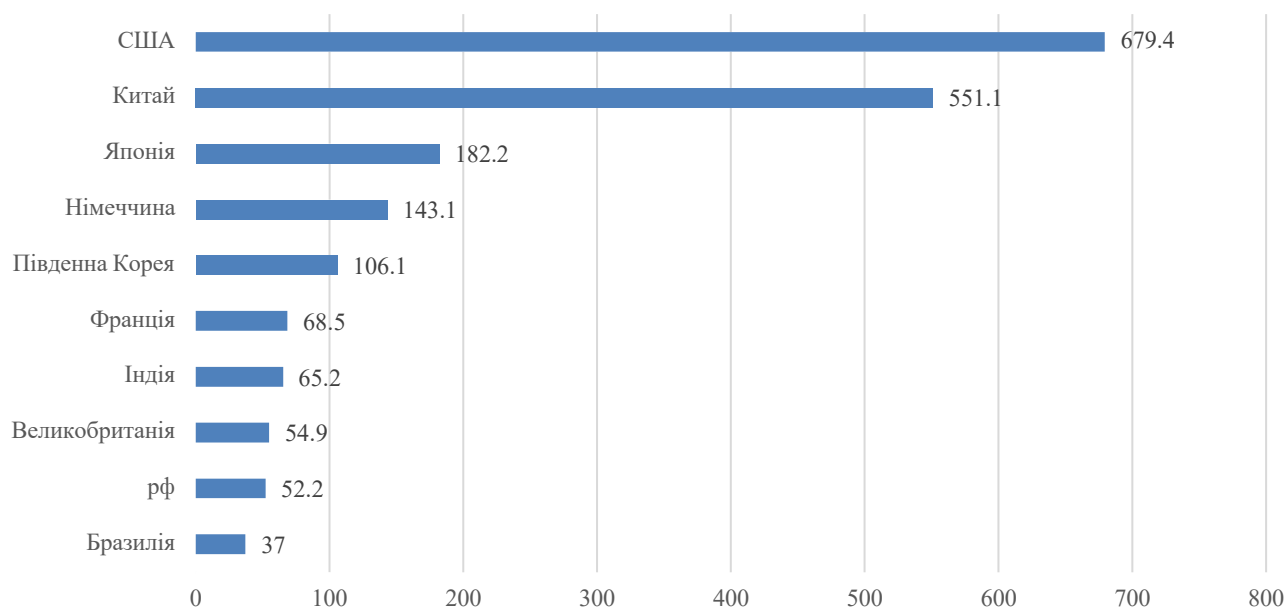

Рисунок 2.2. Країни-лідери за валовими витратами на дослідження та розробки (НДДКР) у всьому світі у 2022 році [47]

Вони виділяють значні ресурси на наукові дослідження, технологічний прогрес та інновації в різних областях, включаючи штучний інтелект (ШІ), біотехнології, чисту енергію та інформаційні технології. Ця прихильність до досліджень і розробок сприяє інноваціям і стимулює економічне зростання.

Країни Великої сімки створюють сприятливе середовище для інновацій, підтримуючи стартапи, підприємництво та технологічні центри. Вони часто засновують інноваційні центри, дослідницькі кластери та технопарки, щоб сприяти співпраці між науковими колами, промисловістю та урядом. Ці екосистеми сприяють розвитку передових технологій і зростанню інноваційних компаній [37].

Країни Великої сімки активно беруть участь в обговореннях і переговорах, пов'язаних із глобальним цифровим управлінням. Вони працюють над встановленням правил і норм відповідального використання технологій, конфіденційності даних і кібербезпеки на міжнародній арені. Країни Великої сімки виступають за відкриті, безпечні та сумісні цифрові простори, одночасно вирішуючи такі проблеми, як онлайн-загрози, захист даних і цифрова торгівля.

Країни Великої сімки відіграють певну роль у встановленні глобальних стандартів і правил для нових технологій. Вони співпрацюють з міжнародними органами та організаціями, щоб створити керівні принципи та рамки, які забезпечують безпечний і етичний розвиток і впровадження таких технологій, як ІІІ, біотехнології та телекомунікації.

Торгово-економічне співробітництво є ключовим аспектом глобального лідерства країн Великої сімки, що відображає їхню відданість відкритим і стабільним міжнародним економічним системам. Вони активно беруть участь у торгових переговорах, як на двосторонній основі, так і через регіональні угоди, щоб розширити доступ до ринку та сприяти економічній інтеграції.

Країни Великої сімки співпрацюють у вирішенні торгових суперечок і конфліктів. Вони використовують встановлені механізми, такі як Світова організація торгівлі (СОТ), для вирішення пов'язаних з торгівлею розбіжностей і забезпечення виконання правил торгівлі. Їхня колективна економічна влада дозволяє їм впливати на переговори та результати міжнародних торгових суперечок.

Країни Великої сімки координують політику стабільності валюти та обмінного курсу. Вони беруть участь у дискусіях, щоб запобігти конкурентній девальвації та маніпулюванню валютою, які можуть порушити світові фінансові ринки. Ці зусилля сприяють стабільності в міжнародних фінансах і торгівлі [32].

Культурна та м'яка сила є важливими вимірами глобального лідерства країн Великої сімки, оскільки вони мають значний вплив через свої багаті культурні пропозиції. Вони є домом для деяких із найвпливовіших у світі креативних індустрій, що охоплюють музику, кіно, телебачення, моду, дизайн, літературу тощо. Голлівуд у Сполучених Штатах, столиці моди Париж і Мілан, британська література та музика, а також японське аніме – лише деякі приклади глобального культурного експорту з країн Великої сімки. Ці галузі формують глобальні смаки та тенденції, впливаючи на популярну культуру в усьому світі.

Англійська, французька та японська, серед інших мов Великої сімки, широко розповсюджені і їх розуміють у всьому світі (рис. 2.3).

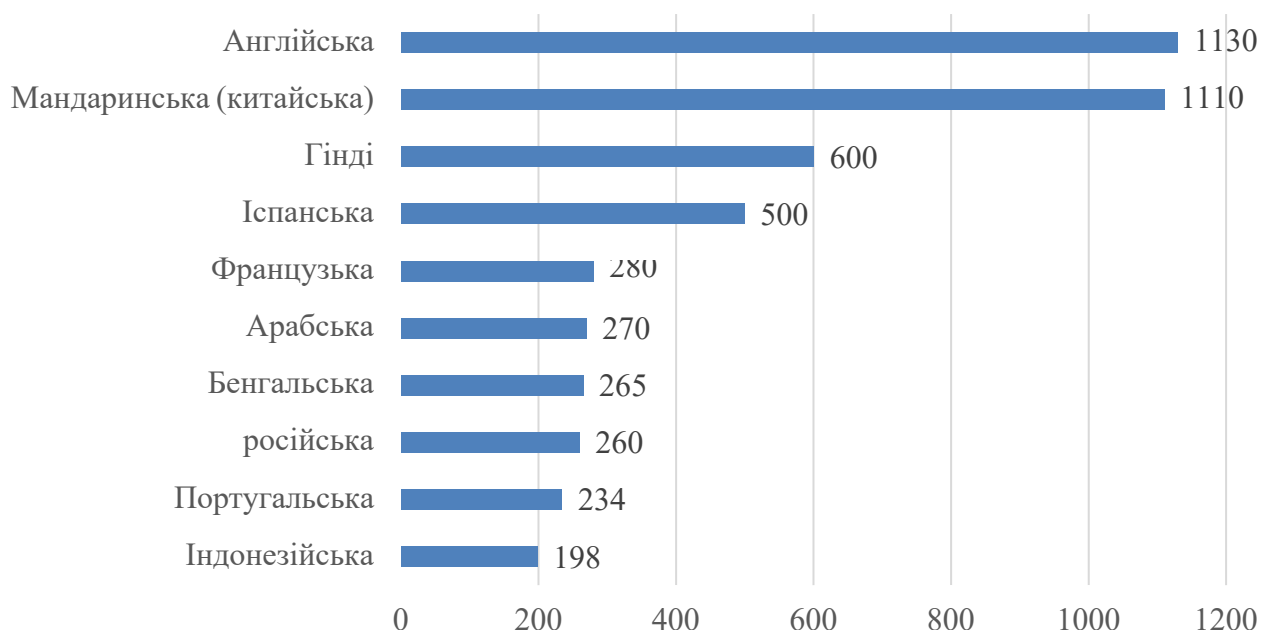

Рисунок 2.3 – ТОП-10 найпоширеніших мов, млн. мовців [18]

Відповідно, англійська мова є офіційною мовою США, Великобританії та Канади, а французька – Франції та Канади. Відповідно серед семи країн Великої сімки, чотири знаходяться в топ-10.

ЗМІ Великої сімки, такі як BBC, CNN і японський NHK, мають глобальне охоплення, поширюючи новини, розваги та культурний вміст для різноманітної аудиторії. Англomовні ЗМІ, зокрема, відіграють ключову роль у формуванні міжнародного дискурсу [32].

Важливо зазначити, що ефективність лідерства Великої сімки може змінюватися залежно від готовності країн-членів співпрацювати та змін глобального геополітичного ландшафту. Великої сімки часто стикається з критикою та викликами у вирішенні складних глобальних проблем, і її вплив може бути обмеженим у деяких контекстах. Крім того, глобальне лідерство є не лише відповідальністю Великої сімки, оскільки інші країни та регіональні організації також відіграють вирішальну роль у формуванні світового напрямку.

2.2. Забезпечення глобального лідерства країн Великої сімки в контексті їх поблочної взаємодії з іншими країнами

Країни Великої сімки володіють значним економічним впливом і можуть використовувати його для поблочної взаємодії з іншими країнами. Одним із способів цього досягнення є спільна робота над реформами міжнародних фінансових установ, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Всесвітній банк. Країни Великої сімки можуть сприяти зміцненню глобального фінансового стабільності, забезпечити фінансову допомогу країнам у кризі і спільно розробляти стратегії для підтримки розвитку.

Поблочна взаємодія також може стосуватися спільних торговельних угод і договорів. Країни Великої сімки можуть працювати над зменшенням торговельних бар'єрів між собою та іншими країнами, що сприятиме росту міжнародної торгівлі та співпраці. Це може включати укладання угод про вільну торгівлю, вирішення торговельних спорів і роботу над регулюванням торгівлі в глобальному масштабі.

Крім того, країни Великої сімки можуть спільно впливати на інші країни у сфері кліматичних змін та сталого розвитку. Вони можуть спільно розробляти стратегії зменшення викидів парникових газів, підтримки відновлювальних джерел енергії та інших заходів, що сприяють боротьбі зі зміною клімату. Це може мати глобальний вплив і допомогти вирішити одну з найважливіших проблем сучасності. Таким чином, поблочна взаємодія країн Великої сімки з іншими країнами в різних сферах може сприяти стабільності, розвитку і розв'язанню глобальних проблем [60].

Країни Великої сімки володіють значним впливом у геополітичних питаннях та мають здатність впливати на глобальну безпеку та стабільність. Їхня поблочна взаємодія з іншими країнами в цій сфері виявляється у спільних діях, спрямованих на розв'язання кризових ситуацій і запобігання конфліктам. Країни Великої сімки часто виступають посередниками у різних глобальних конфліктах, намагаючись донести ключові інтереси та вирішити проблеми мирним шляхом.

Зустрічі Великої сімки надають можливість для обговорення гострих міжнародних питань, таких як ситуація в Україні, Сирії та питання ядерної безпеки. Країни Великої сімки можуть приймати спільні рішення та виражати єдність в питаннях політики безпеки та міжнародних відносин. Це може мати великий вплив на глобальну арену і створити міжнародну підтримку для рішень, які сприяють миру та стабільності.

Поблочна взаємодія країн Великої сімки також може включати спільні міжнародні ініціативи та допомогу в розв'язанні глобальних проблем, таких як пандемії, міграція, тероризм та інші загрози безпеці. Вони можуть спільно працювати над забезпеченням глобальної стабільності та мирного врегулювання конфліктів, що робить їх ключовими гравцями на міжнародній арені. Зокрема, на прикладі допомоги Україні у протидії збройній агресії РФ:

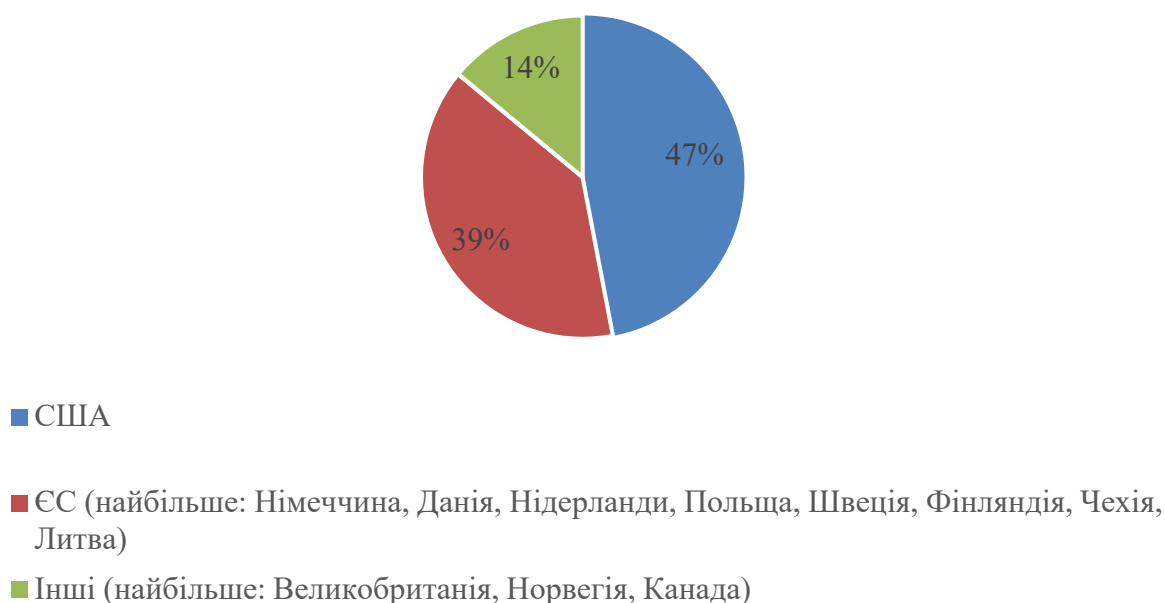

Рисунок 2.4 – Розподілення військової допомоги України (за 24.02.2022-31.07.2023) [10]

Країни Великої сімки мають значний вплив у сфері міжнародного розвитку і роблять акцент на поблочну взаємодію з іншими країнами та регіонами, особливо з менш розвиненими націями. Вони зазвичай надають фінансову підтримку у вигляді допомоги та інвестицій, спрямованих на поліпшення умов

життя в цих країнах. Ця фінансова допомога може включати проекти з розвитку інфраструктури, освіти, охорони здоров'я та зменшення бідності [69].

Крім фінансової допомоги, країни Великої сімки також надають технічну підтримку та експертну раду для розв'язання конкретних проблем. Це може включати передачу знань та технологій, які сприяють розвитку. Крім того, вони активно працюють над питаннями глобальної охорони здоров'я, боротьби з епідеміями та розповсюдженням хвороб, що становлять загрозу для всього світу.

Поблочна взаємодія країн Великої сімки з іншими країнами у сфері розвитку сприяє створенню партнерств і спільних ініціатив, що сприяють досягненню сталого розвитку та зменшенню нерівності в світі. Ця спільна діяльність може мати значний вплив на покращення якості життя мільйонів людей і сприяти глобальному благополуччю.

Країни Великої сімки визнають терміновість боротьби зі зміною клімату і розглядають це як одне з найважливіших завдань нашої епохи. Вони спільно встановили амбіційні цілі щодо зменшення викидів парникових газів і підписали міжнародні угоди, такі як Паризька угода, з метою обміну досвідом та підтримки розвитку відновлювальних джерел енергії. Ця спільна діяльність впливає на глобальний кліматичний порядок і стимулює інші країни приєднатися до зусиль у боротьбі зі зміною клімату.

Поблочна взаємодія країн Великої сімки з іншими країнами у сфері зміни клімату включає спільну підтримку та фінансову допомогу менш розвиненим країнам для їхнього адаптування до наслідків зміни клімату та переходу до більш сталого розвитку. Країни Великої сімки можуть надавати фінансову підтримку для проєктів, спрямованих на зменшення впливу зміни клімату та підвищення стійкості суспільств до екологічних викликів.

Лідери Великої сімки погодилися збільшити свої внески, щоб виконати зобов'язання у розмірі 100 мільярдів доларів на рік, спрямованих на допомогу біднішим країнам у скороченні викидів вуглецю та боротьбу з глобальним потеплінням. Це включає інвестиції у відновлювані та стійкі технології. Канада та Німеччина взяли на себе конкретні зобов'язання значно збільшити свої внески у

фінансування боротьби з кліматом до 2025 року. Однак ціль у 100 мільярдів доларів на рік, узгоджена в 2009 році, не була досягнута до 2020 року, частково через вплив пандемії COVID-19 [58].

Велика сімка зобов'язалася припинити фінансування нової генерації вугілля в країнах, що розвиваються, запропонувавши до 2 мільярдів фунтів стерлінгів на допомогу біднішим країнам у відході від використання вугілля. Це частина більш широкого «Порядку денного промислової декарбонізації Великої сімки», яка зосереджена на прискоренні інновацій і розгортанні технологій декарбонізації [52].

Великобританія та Німеччина виділили кошти на регіональні схеми захисту від катастроф в Африці, Південно-Східній Азії, Карибському басейні та Тихому океані. Ця підтримка спрямована на захист життя та засобів існування бідних і вразливих груп населення від кліматичних ризиків. США також приєдналися до цих зусиль як член Глобального партнерства InsuResilience та Партнерства ранніх дій з інформацією про ризики (REAP), які є ключовими коаліціями, які працюють над зменшенням впливу катастроф [50].

Дії Великої сімки спрямовані на забезпечення швидшої реакції на екстремальні погодні умови та пов'язані з кліматом лиха в країнах, які найбільше постраждали від зміни клімату. Мета полягає в тому, щоб до 2025 року застрахувати 500 мільйонів людей у країнах, що розвиваються, від шкоди, спричиненої зміною клімату, гарантуючи, що екстрені програми зможуть надавати швидку та цілеспрямовану допомогу під час стихійних лих [50]. Пакет заходів Великої сімки, оголошений після саміту лідерів, базується на попередніх зобов'язаннях щодо підтримки зусиль із реагування на ризики голоду та інших гуманітарних катастроф. Це включає раннє попередження, кращу готовність і ранні дії, щоб убезпечити людей від катастроф. Це також передбачає збільшення фінансування, щоб допомогти країнам адаптуватися до наслідків зміни клімату [50]. Ця поблочна взаємодія не тільки сприяє досягненню мети зменшення викидів парникових газів, але й робить країни Великої сімки прикладом сталого розвитку та позитивною силою в глобальних зусиллях змінити траєкторію зміни

клімату. Вона демонструє, як поблочна взаємодія може сприяти розв'язанню одного з найбільших викликів сучасності, який вимагає спільних зусиль усіх країн світу

Країни Великої сімки володіють вагомим впливом у міжнародних організаціях і спільно працюють, щоб формувати порядок адженду та впливати на прийняття рішень у таких важливих інституціях, як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Всесвітня торгова організація (ВТО), Міжнародний валютний фонд (МВФ) та інші. Ця поблочна взаємодія дозволяє країнам Великої сімки об'єднати свої зусилля для вирішення глобальних проблем і встановлення спільних стандартів у сферах економіки, торгівлі, політики безпеки, прав людини та інших аспектів [61].

Однією з основних областей поблочної взаємодії є реформа міжнародних організацій. Країни Великої сімки можуть спільно працювати над змінами в структурі і управлінні таких організацій, щоб вони були більш ефективними та реагували на потреби сучасного світу. Вони також мають можливість спільно впливати на прийняття важливих рішень у міжнародних органах, наприклад, стосовно миротворчої діяльності, гуманітарної допомоги чи розв'язання міжнародних конфліктів.

Поблочна взаємодія країн Великої сімки в міжнародних організаціях сприяє координації їхніх зусиль, забезпечує спільну позицію щодо глобальних питань і допомагає створювати міжнародну легітимність для їхніх ініціатив та рішень. Ця спільна діяльність дозволяє країнам Великої сімки грати роль світових лідерів і впливати на геополітичні та економічні події в міжнародному масштабі.

Узагальнюючи, країни Великої сімки мають можливість впливати на глобальні справи завдяки своєму економічному потенціалу, геополітичному статусу та спільній діяльності. Вони можуть досягати більшого успіху в досягненні своїх цілей, спільно працюючи з іншими країнами і міжнародними організаціями для забезпечення стабільності і розвитку у світі.

2.3. Особливості прояву глобального лідерства країн ВЕЛИКОЇ СІМКИ в різних функціональних аспектах, таких як політика, економіка, культура, наука та технології

Секторально-галузевий аналіз забезпечення лідерства країн Великої сімки в різних функціональних аспектах може бути складним завданням через різноманітність галузей та сфер діяльності цих країн.

Сполучені Штати Америки є найбільшою економікою серед країн Великої сімки. У 2021 році їх ВВП становив близько 22,675 мільярда доларів США. Це надзвичайно велика економіка, яка впливає на глобальну фінансову стабільність.

Німеччина, з другим за величиною ВВП в Великій сімці, мала ВВП приблизно в розмірі 3,9 трильйонів доларів США у 2021 році. Її промисловість та експортні можливості роблять її ключовим гравцем на європейському ринку [65].

Японія є іншою важливою економікою в Великій сімці і володіє ВВП приблизно на рівні 5,0 трильйонів доларів США. Японія виробляє високоякісні товари, є технологічним лідером та має великий вплив на міжнародну торгівлю.

Канада також важлива для міжнародної економіки. Її ВВП у 2021 році становив близько 1,8 трильйонів доларів США. Ця країна відома своїм виробництвом сировини та енергії, і її торговельні відносини мають велике значення для глобальних ринків.

Крім того, ці країни мають глибокі торговельні відносини з іншими регіонами світу. Наприклад, США та Канада мають партнерську торгову угоду Північної Америки (USMCA), Японія має тісні торговельні відносини з Азією, а Німеччина є однією з ключових сил європейського експорту. Ці факти свідчать про те, як країни Великої сімки впливають на глобальну економіку через свої ВВП та торговельні активності.

За даними Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), країни Великої сімки спільно витрачали близько 2,7% ВВП на дослідження та розробку у 2021 році. Наприклад, США витрачали близько 3,46% свого ВВП на R&D, а Японія - більше 3,3%.

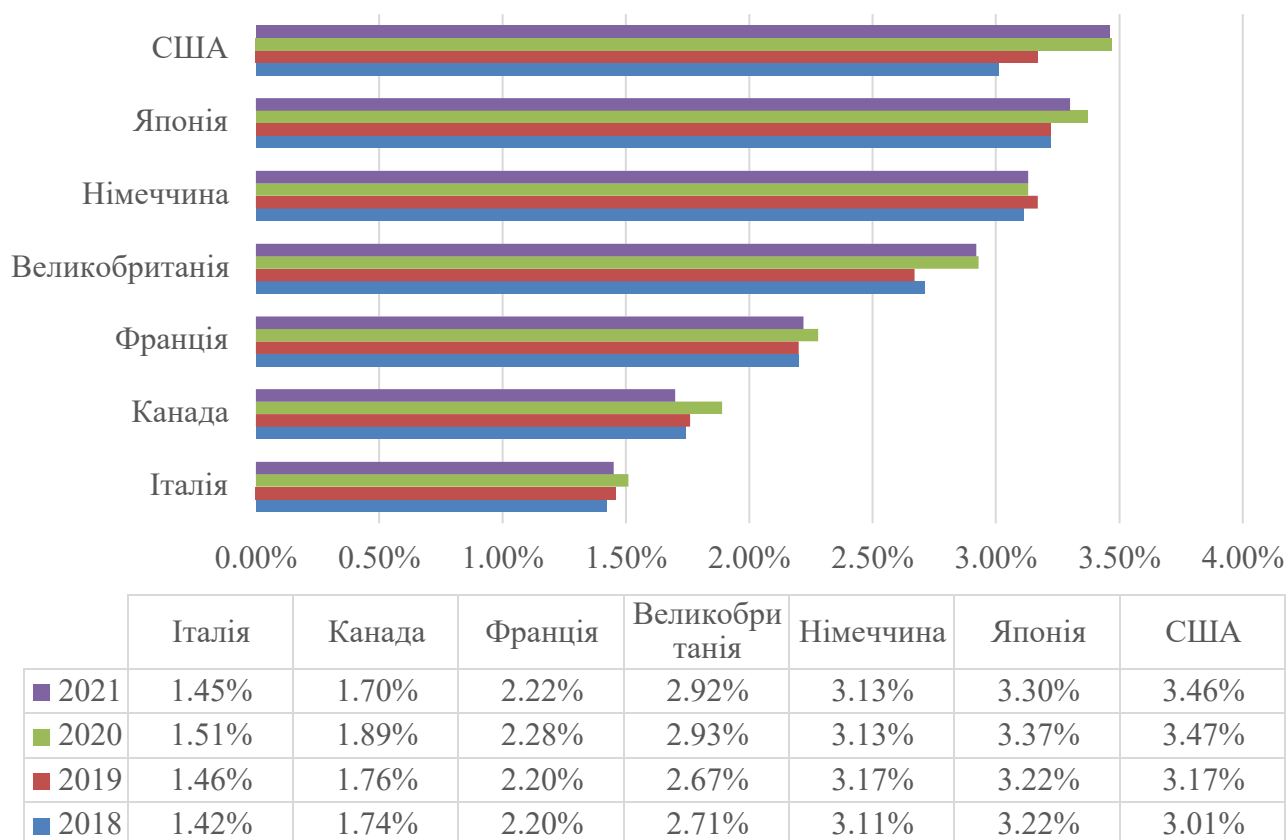

Рисунок 2.5 – Валові внутрішні витрати на НДДКР, % від ВВП [36]

Країни Великої сімки випускають значну кількість наукових публікацій. За даними Інституту наукової інформації (ISI), науковці з цих країн були авторами значної частини світових наукових публікацій. Наприклад, в 2019 році США опублікували більше 600 000 наукових статей, а Німеччина близько 140 000.

Країни Великої сімки є лідерами у видачі патентів на нові технології та винаходи. Наприклад, США видають більше 300 000 патентів щороку, Японія - близько 200 000, а Німеччина - більше 60 000 (рисунок 2.6) [46].

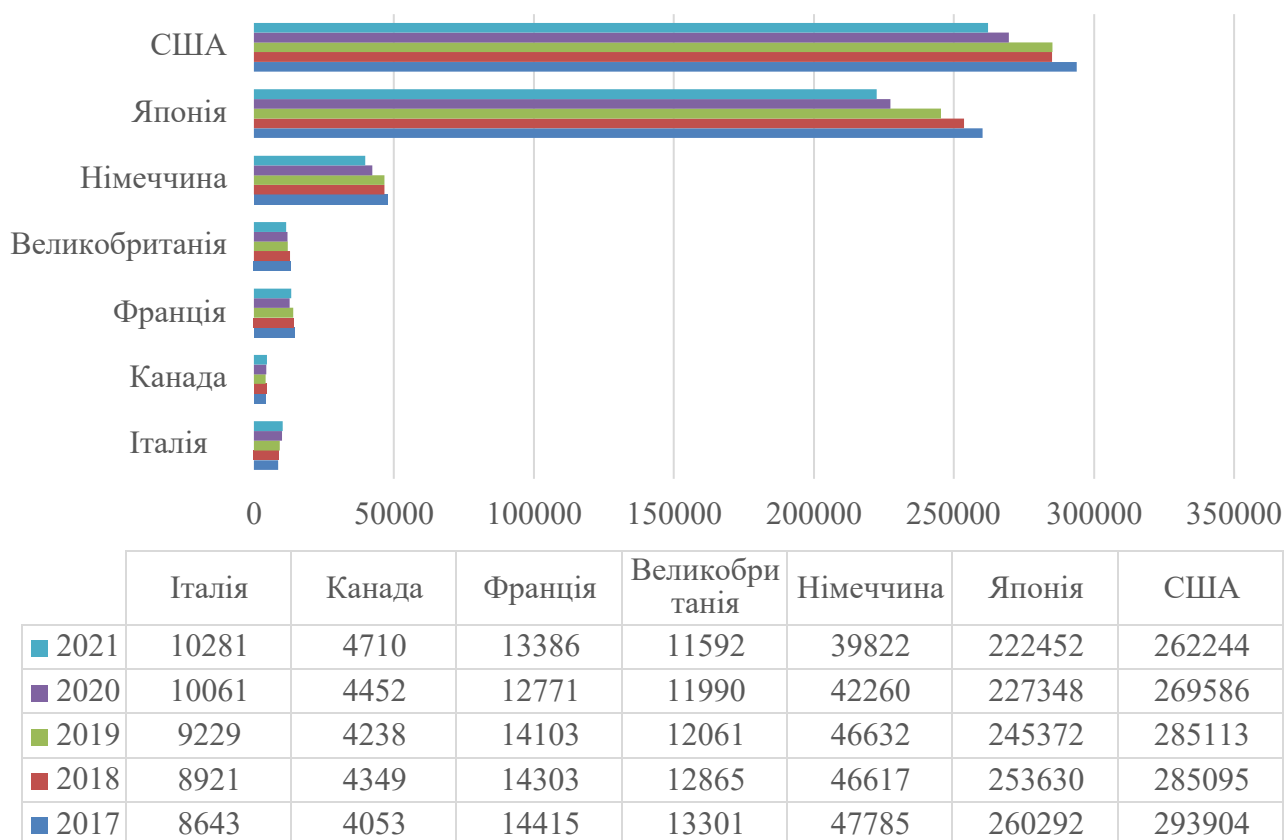

Рисунок 2.6 – Кількість виданих патентів, резидентам [36]

Країни Великої сімки мають численні відомі наукові інститути та університети, які здійснюють важливі дослідження та сприяють інноваціям. Наприклад, Гарвардський університет у США, Університет Токіо в Японії та Макс-Планк Інститут в Німеччині є визнаними лідерами у світовому науковому співтоваристві.

За цими показниками видно, що країни Великої сімки мають великий потенціал у сфері науки та інновацій і можуть спільно сприяти розвитку нових технологій та наукових досягнень, що має важливе значення для глобального прогресу і конкурентоспроможності.

У вільному доступі відсутні будь-які дані стосовно високотехнологічного виробництва. Так, наявна про торгівлю, однак про виробництво – відсутня. Однак станом на 2021 рік наявна інформація про експорт технологій: Німеччина: \$209 744,31 млн; США: \$169 217,26 млн; Японія: \$116 513,86 млн; Франція: \$97 528,03 млн; Великобританія: \$66 699,92 млн; Італія: \$38 884,11 млн; Канада: \$29 085,82

млн [41]. На ринок технологій США припадає 35% загального світового ринку, і на ньому зайнято приблизно 12,2 мільйона працівників станом на 2020 рік. З точки зору внеску у ВВП, технологічна галузь становила понад 10% від загального ВВП США у 2022 році. Крім того, Північна Америка, Азія та Європа складають більшу частину світової ІТ-індустрії, причому Північна Америка контролює 35% частки ринку.

Країни Великої сімки мають значущий вплив на глобальну енергетичну картину завдяки їхнім великим потужностям у виробництві та споживанні енергії. Два з основних аспектів, які можна виділити у цій сфері, це виробництво та споживання нафти та газу, а також розвиток відновлювальних джерел енергії.

Сполучені Штати Америки є однією з найбільших світових держав-виробників нафти та газу. У 2020 році США виробили більше 18 мільйонів барелів нафти на день і мали добу нафтогазової продукції від 100 мільйонів еквівалентних барелів нафти. Ця країна також активно розробляє власні сланцеві газові родовища, що впливає на глобальні ціни на природний газ.

Канада є однією з найбільших світових виробників сировини, зокрема нафти з атмосферним розкладанням, а також має значний обсяг видобутку природного газу. Це робить Канаду ключовим гравцем на світовому ринку енергоресурсів.

Однак, країни Великої сімки також активно розвивають відновлювальну енергетику. Наприклад, до 2020 року Сполучені Штати встановили понад 100 гігаватт сонячних та вітряних електростанцій, що дозволило зменшити викиди парникових газів та залежність від вугілля. Канада також активно інвестує у відновлювальну енергетику, включаючи гідроелектростанції та вітрові ферми. Ці цифри та факти свідчать про те, що країни Великої сімки впливають на глобальну енергетичну динаміку через свої можливості виробництва енергії та розвиток відновлювальних джерел. Вони мають важливий вплив на глобальні ціни на нафту та газ, а також сприяють здешевленню та поширенню відновлювальних енергетичних технологій, сприяючи при цьому глобальному розвитку та зменшенню викидів парникових газів [43].

Країни Великої сімки відомі своїми високими стандартами у сфері соціальних справ, зокрема охорони здоров'я та освіти. Вони мають можливість сприяти глобальним ініціативам, спрямованим на покращення охорони здоров'я та освіти на світовому рівні.

Країни Великої сімки витрачають значні суми грошей на охорону здоров'я. Наприклад, Сполучені Штати витрачають близько 17% ВВП на охорону здоров'я, а Німеччина та Франція витрачають близько 11% та 9% ВВП відповідно. Країни Великої сімки впливають на глобальні ініціативи щодо вакцинації та боротьби зі світовими пандеміями. Наприклад, США були ключовими спонсорами COVAX, ініціативи Всесвітньої організації охорони здоров'я (WHO), яка сприяє розподілу вакцин в країнах з низьким та середнім доходом.

Країни Великої сімки інвестують значні кошти у свої освітні системи. Наприклад, у США у 2020 році виділили близько 6% ВВП на освіту, а в Японії ця цифра становила близько 3,6% ВВП. Ці країни активно сприяють обміну знань та навчанню на міжнародному рівні. Програми студентської обміну, наукові стажування та міжнародні наукові співробітництва допомагають збільшити доступ до високоякісної освіти для студентів з різних країн.

Це свідчить про те, що країни Великої сімки володіють значними ресурсами та можливостями для покращення якості життя населення в усьому світі. Вони здатні не лише забезпечити власних громадян високоякісною охороною здоров'я та освітою, але й сприяти глобальним ініціативам, спрямованим на розв'язання світових проблем у цих сферах.

Країни Великої сімки визначили для себе амбіційні цілі щодо зменшення викидів парникових газів. Наприклад, Сполучені Штати встановили мету до 2030 року зменшити викиди парникових газів на 50-52% порівняно з рівнем 2005 року. Канада встановила ціль до 2030 року зменшити викиди на 40-45% порівняно з 2005 роком.

Країни Великої сімки активно сприяють збереженню біорізноманіття, враховуючи важливість різноманітності видів для екосистем та людства. Наприклад, Франція і Японія були активними учасниками у збереженні коралових

рифів у Тихому океані. Країни Великої сімки інвестують у відновлювальну енергетику та підтримують проекти з розвитку вітрової, сонячної та гідроенергетики. Наприклад, Німеччина має одну з найбільших у світі кількостей встановлених сонячних панелей, яка перевищує 50 гігаватт [69].

Країни Великої сімки встановлюють строгі стандарти щодо контролю забруднення та захисту навколишнього середовища. Наприклад, Японія введе обов'язкові стандарти для зменшення використання пластику, а Франція ввела екологічний податок на пластикові вироби. Також вони активно співпрацюють з іншими країнами і міжнародними організаціями у сфері екології та збереження навколишнього середовища. Вони фінансують проекти з екологічного збереження та спільно виробляють стратегії для боротьби зі зміною клімату.

Сполучені Штати Америки є найбільшою військовою супердержавою у світі. У 2020 році обсяг військових видатків США становив понад 740 мільярдів доларів США, що перевищує витрати на оборону багатьох інших країн разом взятих. Багато країн Великої сімки є членами Північноатлантичного альянсу (НАТО), який є найбільшим військовим блоком у світі. НАТО має понад 30 членів, включаючи Сполучені Штати, Канаду, Велику Британію, Німеччину, Францію та інші країни. Це надзвичайно важлива організація для забезпечення колективної безпеки у Європі та поза її межами.

Країни Великої сімки активно беруть участь у міжнародних миротворчих операціях. Наприклад, Сполучені Штати є однією з ключових країн, що надають військову допомогу та беруть участь у миротворчих операціях ООН. Країни Великої сімки також мають ядерні збройні сили, і вони впливають на міжнародні діалоги про ядерну безпеку та роззброєння. Наприклад, Сполучені Штати та Росія мають найбільші ядерні арсенали у світі.

РОЗДІЛ 3. МОЖЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА КРАЇН ВЕЛИКОЇ СІМКИ В НОВОМУ СВІТОПОРЯДКУ

3.1 Загрози забезпечення лідерства

Велика сімка — це організація семи найбільших розвинутих економік світу. Оскільки ці країни прагнуть зберегти своє лідерство та вплив у глобальному порядку, що розвивається, вони стикаються з різними викликами та загрозами. Загрози забезпечення лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Загрози забезпечення лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку

Загроза	Характеристика
Економічна конкуренція та технологічне лідерство	Країни, що розвиваються, зокрема Китай та Індія, швидко розвиваються та кидають виклик економічному домінуванню Великої сімки. Крім того, гонка за технологічну перевагу, особливо в таких сферах, як штучний інтелект, квантові обчислення та біотехнології, посилюється.
Геополітична напруженість і суперництво	Посилення напруженості з такими країнами, як росія та Китай, створює значні геополітичні виклики. Велика сімка має розв'язувати ці складнощі, зберігаючи єдину позицію щодо таких питань, як територіальні суперечки, кібервійна та міжнародне право.
Глобальні кризи охорони здоров'я	Пандемія COVID-19 виявила вразливість навіть найрозвиненіших країн. Майбутні кризи в галузі охорони здоров'я, потенційно більш серйозні, становлять загрозу для стабільності та ефективності країн Великої сімки.
Зміна клімату та погіршення навколишнього середовища	Країни Великої сімки, як світові лідери, змушені очолити боротьбу зі зміною клімату. Це вимагає значних змін у політиці та інвестиціях, балансує між економічними інтересами та екологічною стійкістю

Продовження таблиці 3.1

Загроза	Характеристика
Внутрішні виклики та соціальні розбіжності	Багато країн Великої сімки стикаються з внутрішніми проблемами, такими як політична поляризація, нерівність доходів і соціальні заворушення. Ці внутрішні розбіжності можуть послабити їхній глобальний авторитет і ефективність
Кібербезпека та інформаційна війна	Розвиток цифрових технологій приніс із собою збільшення ризиків кібератак і кампаній з дезінформації. Захист цифрової інфраструктури та боротьба з фейковими новинами мають вирішальне значення для стабільності цих країн
Глобальна економічна стабільність і торгові суперечки	Забезпечення глобальної економічної стабільності є головною проблемою, особливо в умовах торговельних війн, протекціонізму та збоїв, спричинених пандемією COVID-19. Збалансування національних інтересів із здоров'ям глобальної економіки є делікатним завданням.
Гуманітарні кризи та міграція	Війни, зміна клімату та економічна нерівність призводять до гуманітарних криз і викликів міграції. Відповідь Великої сімки на ці проблеми може суттєво вплинути на їхній глобальний імідж і лідерство

Загроза забезпеченню лідерства Великої сімки в новому світовому порядку є багатогранною, причому одним із найактуальніших викликів є піднесення економік, що розвиваються, зокрема Китаю та Індії (рис. 3.1).

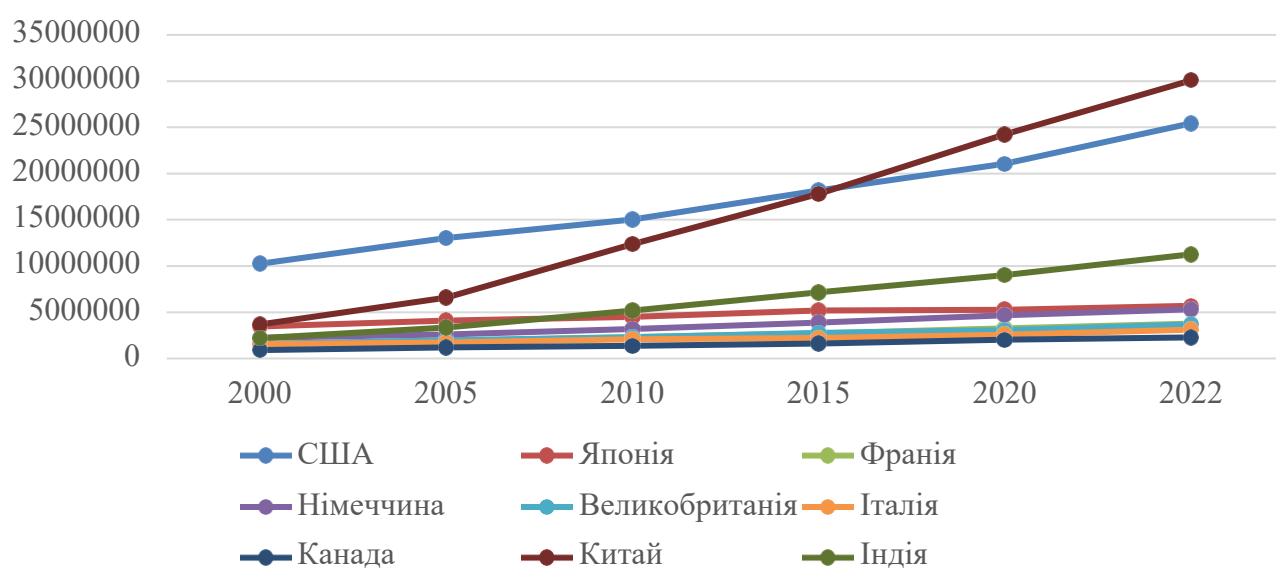

Рисунок 3.1 – ВВП країн Великої сімки, Китаю та Індії, 2000-2022 рр. [35]

З рис. 3.1. ми спостерігаємо, як Індія, чий ВВП у 2000 році був середнім з-поміж країн Великої сімки (за винятком США), у 2022 році за тим же винятком випереджає усі інші країни Великої сімки. Аналогічно Китай, який у 2000 році мав ВВП менший за ВВП США вдвічі, у 2022 році вже займає першу позицію в світі за цим показником. Протягом останніх кількох десятиліть ці країни пережили експоненціальне економічне зростання, поступово скорочуючи розрив між економікою своїх країн і країн Великої сімки. Оскільки вони продовжують модернізувати та розширювати свої промислові та технологічні можливості, вони створюють серйозну проблему для тривалого економічного домінування Великої сімки. Неможливо недооцінити сам розмір і потенціал цих економік змінити глобальний економічний ландшафт.

Крім того, гонка за технологічне лідерство додає цій загрозі ще один рівень складності. У швидкоплинному світі технологій штучний інтелект, квантові обчислення та біотехнології стали критичними областями, які можуть визначати майбутню динаміку влади. Китай, зокрема, вклав значні кошти в ці сфери, досягнувши значного прогресу та скоротивши технологічне відставання від країн Великої сімки. Здатність використовувати ці передові технології має не лише економічні наслідки, а й впливає на національну безпеку, інновації та глобальний вплив.

Однією з найстрашніших загроз для лідерства Великої сімки у новому світовому порядку, що формується, є ескалація геополітичної напруженості та суперництва з такими країнами, як росія та Китай. Ця напруженість може порушити згуртованість і ефективність альянсу Великої сімки. У випадку з росією суперечки навколо таких питань, як Україна та анексія Криму, повномасштабне вторгнення, призвели до напруження дипломатичних відносин і до санкцій. Подібним чином рішучі територіальні претензії Китаю в Південно-Китайському морі та його експансіоністська політика створили геополітичні гарячі точки, які ставлять під сумнів здатність Великої сімки підтримувати стабільність і безпеку на міжнародній арені.

Подолання цих складнощів, дотримуючись єдиної позиції щодо важливих глобальних питань, є серйозним викликом для Великої сімки. Територіальні суперечки, кібервійна та дотримання міжнародного права – лише деякі приклади нагальних проблем, які вимагають колективної відповіді. Розбрат у Великої сімки потенційно може послабити її вплив на ефективне вирішення цих проблем. Крім того, зростання геополітичної напруженості може призвести до формування альтернативних силових блоків і альянсів, що може підірвати лідерську роль Великої сімки і змінити глобальний геополітичний ландшафт.

Загроза глобальних криз у сфері охорони здоров'я, прикладом якої є пандемія COVID-19, є серйозним викликом для лідерства Великої сімки у новому світовому порядку, що розвивається. Пандемія яскраво продемонструвала, що навіть найрозвиненіші та заможні країни вразливі до руйнівного впливу інфекційних захворювань. Вона виявила вразливі місця в системах охорони здоров'я, ланцюгах постачання та глобальній співпраці, виявивши критичну потребу в готовності та стійкості. Оскільки світ бореться з триваючим і непередбачуваним характером пандемії, країни Великої сімки стикаються з необхідністю зміцнити свою інфраструктуру охорони здоров'я та співпрацювати у сфері глобальної безпеки охорони здоров'я.

Майбутні кризи в галузі охорони здоров'я, які потенційно можуть бути більш серйозними та заразними, загрожують стабільності та ефективності країн Великої сімки різними способами. Ці кризи можуть підірвати економіку, напружити системи охорони здоров'я та призвести до соціальних і політичних потрясінь. Здатність країн Великої сімки ефективно та спільно реагувати на такі кризи має важливе значення не лише для збереження здоров'я та добробуту їхнього населення, але й для збереження їхніх лідерських ролей у вирішенні глобальних викликів. Якщо цього не зробити, це може підірвати довіру до їх керівництва та посилити глобальну нестабільність.

Країни Великої сімки, як світові лідери, стикаються зі зростаючим тиском, щоб вжити рішучих заходів для боротьби зі зміною клімату. Цей тиск виникає через визнання того, що світ зіткнувся з екзистенціальною екологічною кризою,

яка вимагає негайної та постійної уваги. Зміна клімату створює багатогранні загрози, від екстремальних погодних явищ і підвищення рівня моря до відсутності продовольчої безпеки та масової міграції, і всі вони можуть дестабілізувати суспільства та економіку в глобальному масштабі.

Щоб вирішити цю проблему, країни Великої сімки повинні здійснити значні зміни в політиці та інвестиціях. Серед інших заходів це передбачає перехід від викопного палива до відновлюваних джерел енергії, реалізацію суворих цільових показників скорочення викидів і впровадження практики сталого землекористування. Однак ці зміни часто вимагають важких компромісів, оскільки вони повинні збалансувати економічні інтереси з екологічною стійкістю. Країни Великої сімки повинні орієнтуватися в складних політичних ландшафтах і вирішувати проблеми різних зацікавлених сторін, включаючи галузі, на які може негативно вплинути перехідний період.

Лідерство Великої сімки у боротьбі зі зміною клімату має вирішальне значення не лише для пом'якшення катастрофічних наслідків глобального потепління, але й для формування нового світового порядку. Їхня здатність встановлювати амбітні цілі, сприяти міжнародній співпраці та подавати приклад у скороченні викидів парникових газів матиме далекосяжні наслідки. Нездатність вжити проактивних та ефективних заходів для вирішення проблеми зміни клімату може не тільки підірвати моральний авторитет Великої сімки, але й призвести до посилення екологічної нестабільності, що вплине на економіку, суспільство та геополітику в глобальному масштабі. Таким чином, проблема полягає в делікатному завданні збалансування економічних інтересів і стійкості навколишнього середовища, одночасно демонструючи рішуче лідерство у подоланні цієї екзистенційної загрози.

Загроза внутрішніх викликів і соціального розколу всередині країн Великої сімки створює суттєву перешкоду для їх лідерства в новому світовому порядку. Багато країн Великої сімки зараз стикаються з такими глибоко вкоріненими проблемами, як політична поляризація, нерівність доходів і соціальні заворушення. Ці внутрішні розбіжності можуть підірвати згуртованість і

стабільність цих націй, що, у свою чергу, послаблює їх здатність демонструвати лідерство та вплив на глобальній арені.

Особливо актуальною проблемою є політична поляризація. У багатьох країнах Великої сімки гострі ідеологічні розбіжності та відсутність консенсусу щодо ключових політичних питань призвели до законодавчого тупику та зниження здатності проводити значущі реформи. Це не тільки перешкоджає внутрішньому прогресу, але й перешкоджає їхній здатності виступати єдиним фронтом у міжнародних справах. Фрагментований політичний ландшафт може підірвати довіру до країн Великої сімки як до надійних партнерів у вирішенні глобальних викликів.

Нерівність у доходах і соціальні заворушення ще більше загострюють внутрішні проблеми, з якими стикаються країни Великої сімки. Високий рівень нерівності доходів може породжувати обурення та соціальні заворушення, підриваючи довіру суспільства до інституцій та урядового керівництва. Протести, демонстрації та соціальні потрясіння можуть відвернути ресурси та увагу від вирішення глобальних проблем, відволікаючи країни Великої сімки від їхніх лідерських ролей у таких сферах, як зміна клімату, міжнародна безпека та економічна стабільність.

Зі стрімким розвитком цифрових технологій країни Великої сімки стають дедалі вразливішими до кібератак з боку спонсорованих акторів, злочинних організацій і хакерів. Ці атаки можуть бути націлені на критично важливу інфраструктуру, порушити основні послуги та поставити під загрозу конфіденційні державні, ділові та особисті дані. Взаємозв'язок цифрового світу означає, що пролом у кібербезпеці однієї країни Великої сімки може мати каскадні наслідки, потенційно дестабілізувати всю мережу націй.

Окрім кібератак, поширення дезінформації становить серйозну проблему. Поширення фейкових новин і маніпулювання громадською думкою через соціальні мережі та інші цифрові платформи можуть підірвати довіру до інституцій, посіяти розбрат у суспільстві та навіть вплинути на вибори. Країни Великої сімки повинні впоратися із завданням захисту своїх громадян від цих

форм інформаційної війни, дотримуючись принципів свободи слова та відкритого спілкування.

Подолання цих загроз є важливим не лише для безпеки та стабільності країн Великої сімки, але й для їх глобальної лідерської ролі. Вони повинні інвестувати в надійні заходи кібербезпеки, сприяти міжнародній співпраці для боротьби з кіберзагрозами та розробляти стратегії протидії поширенню неправдивої інформації. Неспроможність захистити їхню цифрову інфраструктуру та пом'якшити ризики інформаційної війни може підірвати довіру та впевненість, які лежать в основі їхнього лідерства, зробивши їх уразливими для зовнішніх маніпуляцій і зривів у новому світовому порядку.

Одним із головних обов'язків Великої сімки є підтримка та сприяння глобальній економічній стабільності. Однак досягнення цієї мети в останні роки стає дедалі складнішим, що ускладнюється такими факторами, як торговельні війни, політика протекціонізму та серйозні збої, спричинені пандемією COVID-19.

Торговельні суперечки між країнами Великої сімки та їхніми торговими партнерами порушили світовий економічний ландшафт. Мита, торговельні бар'єри та заходи у відповідь напружили економічні відносини, що призвело до невизначеності для підприємств та інвесторів. Ці суперечки не лише підривають економічне зростання та створення робочих місць, але й загрожують духу співпраці, який G7 історично відстоювала у сфері торгівлі.

Загроза, яку становлять гуманітарні кризи та виклики міграції, є багатогранною та актуальною проблемою лідерства Великої сімки у новому світовому порядку, що формується. Світ є свідком зростання гуманітарних криз, спричинених конфліктами, зміною клімату та економічною нерівністю. Ці кризи часто призводять до масового переміщення, коли мільйони людей змушені залишати свої домівки в пошуках безпеки та кращих можливостей. Країни Великої сімки, як світові лідери, стикаються з проблемою ефективного реагування на ці кризи, дотримуючись своїх гуманітарних цінностей і зобов'язань.

Війни в різних регіонах призвели до затяжних ситуацій біженців і внутрішньо переміщених осіб, створюючи величезний тиск як на постраждалі країни, так і на сусідні країни. Здатність Великої сімки надавати дипломатичну, фінансову та матеріально-технічну підтримку для пом'якшення цих конфліктів і усунення їх корінних причин може значно вплинути на регіональну стабільність і міжнародну безпеку.

Зміна клімату та пов'язані з нею наслідки, такі як екстремальні погодні явища та підвищення рівня моря, також спричиняють переміщення та міграцію. Лідерство Великої сімки у вирішенні проблеми зміни клімату шляхом пом'якшення наслідків, стратегій адаптації та підтримки вразливих громад може вплинути на масштаби та серйозність майбутніх міграцій, спричинених кліматом.

Крім того, економічна диспропорція, посилена глобалізацією та пандемією COVID-19, стимулює економічну міграцію. Роль Великої сімки у сприянні економічному зростанню, зменшенні нерівності та наданні можливостей для маргінальних верств населення може вплинути на динаміку міжнародної міграції та сприяти соціальній та економічній стабільності.

Подолання цих загроз потребує скоординованого підходу як усередині Великої сімки, так і з іншими глобальними партнерами. Це передбачає балансування внутрішніх інтересів із глобальною відповідальністю, адаптацію до швидко мінливої міжнародної динаміки та активність у вирішенні глобальних проблем.

3.2 Прогноз збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку

Створення прогнозу збереження глобального лідерства країн Великої сімки в контексті нового світового порядку передбачає оцінку кількох складних і взаємопов'язаних факторів. Давайте розглянемо три різні сценарії: оптимістичний, реалістичний і песимістичний.

1. Оптимістичний сценарій

У оптимістичному сценарії збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку важливою складовою стає їхнє успішне адаптування до глобальних змін. Це досягається завдяки сильній економіці, великому обсягу технологічних інновацій і ефективній дипломатії.

По-перше, ці країни продовжують розвивати свої економіки і досягають потужного економічного зростання. Вони інвестують у власні наукові дослідження, розвиток нових галузей, технологічний розвиток та підтримку підприємств. Це допомагає їм підтримувати конкурентоспроможність на світовому ринку та зберігати статус економічних лідерів.

По-друге, країни Великої сімки грають ключову роль у вирішенні глобальних проблем, таких як зміна клімату, кризи в галузі охорони здоров'я та економічна нерівність. Вони активно сприяють міжнародній співпраці і спільним ініціативам для зменшення викидів парникових газів, розробки нових методів лікування та зменшення глобальних нерівностей у розподілі багатства.

По-третє, економіки цих країн залишаються міцними і впливовими завдяки постійному прогресу в технологіях і впровадженню сталих практик. Вони інвестують у дослідження та розвиток нових технологій, що дозволяє їм залишатися на передових позиціях у світовому інноваційному просторі.

По-четверте, країни Великої сімки успішно борються з геополітичною напругою і сприяють миру та стабільності. Вони активно діють як посередники в міжнародних конфліктах, підтримуючи дипломатичний шлях вирішення суперечок і сприяючи діалогу між країнами.

Усі ці фактори допомагають країнам Великої сімки зберігати свої лідерські позиції в новому світовому порядку, сприяючи глобальному благополуччю та стабільності.

2. Реалістичний сценарій

У реалістичному сценарії збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку, ці країни знаходяться перед складними викликами і можливостями.

По-перше, хоча Велика сімка зберігає свій вплив, він поступово заперечується державами, що розвиваються. Світова політична арена стає більш рівномірною, і інші країни наближаються до рівня лідерства, що раніше був виключною прерогативою Великої сімки.

По-друге, економічне зростання країн Великої сімки залишається стабільним, але вони стикаються зі значною конкуренцією з боку швидкозростаючих економік за межами свого блоку. Це вимагає від них постійного оновлення та модернізації економічних моделей для збереження конкурентоспроможності.

По-третє, Велика сімка продовжує відігравати важливу роль у глобальному управлінні, але тепер вона все більше змушена співпрацювати з іншими державами та блоками для вирішення глобальних проблем. Вона не може диктувати свою волю виключно за рахунок свого величезного впливу.

По-четверте, ці країни вміють адаптуватися до мінливих геополітичних ландшафтів, але постійно стикаються з проблемами у збереженні свого впливу, особливо в таких сферах, як технології та торгівля. Вони змушені вести складні переговори та угоди з іншими суб'єктами світового порядку для захисту своїх інтересів.

У цьому реалістичному сценарії Велика сімка зберігає свій вплив, але вона вимушена адаптуватися до нових реалій світового порядку і співпрацювати з іншими акторами для забезпечення стабільності та благополуччя в світі.

3. Песимістичний сценарій

У песимістичному сценарії збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку, ці країни стикаються зі значними труднощами та втратами в своєму впливі та статусі.

По-перше, економічні спади, політичні конфлікти та соціальні проблеми значно послаблюють їхню економічну та політичну стійкість. Заморожені конфлікти та внутрішні протиріччя призводять до зростання нестабільності та невизначеності в країнах Великої сімки.

По-друге, ці країни неспроможні відстежувати темпи технологічних інновацій і відставають від інших країн у галузях, які формують майбутнє, таких як штучний інтелект, кібербезпека та інші передові технології. Це додає збитків їхній конкурентоспроможності.

По-третє, зростаюча економічна та політична сила інших країн, особливо розвиваючихся економік і нових альянсів, позбавляє Велику сімку здатності диктувати глобальну політику та норми. Інші актори наближаються до статусу глобальних лідерів.

По-четверте, країни Великої сімки, замість активної участі в глобальних питаннях, стають все більш зосередженими на внутрішніх проблемах та внутрішніх конфліктах. Це обмежує їхню здатність впливати на світову арену і сприяє загальному зменшенню їхнього глобального впливу.

У песимістичному сценарії Велика сімка стикається зі значними труднощами та втратами в своєму лідерстві, що може вплинути на їхню роль у новому світовому порядку та геополітичну стабільність.

Кожен із цих сценаріїв залежить від ряду факторів, включаючи економічні тенденції, політичне лідерство, технологічний прогрес і рівень глобальної співпраці. Фактична траєкторія, ймовірно, включатиме елементи з усіх трьох сценаріїв, відображаючи динамічний і непередбачуваний характер міжнародних відносин і глобальних структур влади.

3.3 Співпраця України з країнами Великої сімки

У 2021 році було виділено важливе значення для розвитку двосторонніх відносин між Україною та Великою Британією. Запуск Стратегічного діалогу 8 грудня, активний зв'язок та співпраця між різними відомствами, зокрема міністерствами закордонних справ та оборони, а також підтримка раніше укладених рамок співпраці, наприклад, Стратегічної рамкової угоди від жовтня 2020 року, всі ці аспекти свідчать про неспадний інтерес до поглиблення відносин як з українського, так і з британського боку.

У сфері економічної співпраці важливим моментом стало ініціювання розширеного плану щодо розвитку торгівлі під час засідання Україно-британського стратегічного діалогу 8 грудня. Результатом цього був значний зріст взаємного товарообігу, що призвело до збільшення експорту на 62,4% та імпорту на 51,8% порівняно з 2020 роком. Загальний обсяг товарообігу склав 2,2 мільярди доларів США, а торгівля послугами зросла на 15%. Україні вдалося не лише збільшити експорт послуг, але й отримати позитивний сальдо. Крім того, Велика Британія надала кредитні гарантії на суму 3,5 мільярдів фунтів для торгівлі з Україною [15].

Також важливими подіями було підписання Меморандуму про реалізацію проєктів морського партнерства між консорціумом промисловості Великої Британії та ВМС України в Одесі 21 червня, а також українсько-британської рамкової оборонної угоди 12 листопада, яка передбачає виділення британською стороною коштів у розмірі 1,7 мільярда фунтів на будівництво ракетних катерів та інше військове обладнання.

Питання безвізового режиму, яке весь рік було важливим обговорюваним питанням, поки що залишається на етапі первинних обговорень між відповідними міністерствами і відомствами і не має конкретних результатів. 9 грудня було прийнято рішення про проведення Сезону культури Британія — Україна 2022, запланованого на травень-листопад 2022 року.

Італійська сторона продовжувала підтримувати загальноєвропейський та євроатлантичний курс України, а також політику санкцій ЄС щодо росії. Важливими моментами у політичній та економічній взаємодії були проведення Українсько-італійського бізнес-форуму та візит міністра закордонних справ та міжнародного співробітництва Італії Л. ді Майо. Також був підписаний Меморандум про взаєморозуміння між Військами Карабінерів Міністерства Оборони Італійської Республіки та Нацгвардією України 30 березня, який передбачає спільні заходи професійної підготовки з питань охорони громадського порядку, а також підписання Меморандуму між АТ «Укрзалізниця» та

Національною залізничною компанією Італії щодо реалізації проєкту швидкісного залізничного сполучення 9 лютого [33].

У кінці 2020 року була прийнята і затверджена програма культурного співробітництва між Урядом України та Урядом Італійської Республіки на період з 2021 по 2025 роки. Під час ІталоУкраїнського бізнес-форуму "Україна–Італія — партнерство та можливості" у червні було укладено чотири стратегічні угоди. Це включало Меморандум про взаєморозуміння між Радою експортерів та інвесторів України та Конфіндустрією, угоду між Італійською торговельною агенцією (ІТА) та ДП "Офіс з розвитку підприємництва та експорту", угоду між компанією Метінвест та Даніелі груп, а також угоду між ТОВ "Оператор ГТС України" та ТОВ "Вальвомекканіка". У 2021 році відзначився зростанням товарообігу між двома країнами, який склав 6,14 мільярдів доларів США, що на 2,09 мільярда більше, ніж у 2020 році. Експорт товарів з України до Італії склав майже 3,5 мільярда доларів США, при цьому основні групи товарів були чорні метали (58,8%), жири та олії (9,5%) і зернові культури (6,8%). Імпорт товарів з Італії до України склав 2,7 мільярда доларів США, з яких найбільше становили товари машинобудівної галузі (28,5%), фармацевтичні продукти (8,4%) і тютюнні вироби (7,9%). Таким чином, можна відзначити більшу різноманітність поставок товарів з Італії до України порівняно з оборотом в інший бік [13].

Найзначущі досягнення в співробітництві між Україною та Канадою стосуються безпеки, торговельно-економічних відносин і публічної та культурної дипломатії. Канада продовжила та навіть розширила санкції щодо близько 440 російських компаній та осіб відповідно до закону Special Economic Measures (Russia) Regulations завдяки лобіюванню української сторони та через численні порушення міжнародного права та прав людини росією.

На основі рішення 2020 року про продовження місії військового навчання UNIFIER на постійній основі до 2022 року, відбулися дві чергові ротації канадських військових у березні і вересні цього року. Також Канада приєдналася до проведення навчань Sea Breeze в Чорному морі, організованих ВМС України та

США з 28 червня по 10 липня, і взяла участь в саміті Кримської платформи в Києві 23 серпня.

Узагальнюючи стан на 2021 рік, Канада реалізує близько 35 проектів в Україні, які фінансуються Міністерством міжнародного розвитку Канади. Під час онлайн-візиту міністра цього відомства, Карол Гулд, було прийнято рішення виділити Україні приблизно 25 мільйонів доларів США на протязі наступних п'яти років для проектів, спрямованих на покращення демократичного, інклюзивного та гендерно рівного управління, а також покращення первинної медичної допомоги. З цієї суми близько 1,5 мільйона доларів США буде спрямовано на програми підтримки соціально-економічного благополуччя жінок-ветеранів ЗСУ.

На підсумок 2021 року обсяг торгівлі товарами між двома країнами становив 420,6 мільйонів доларів США, збільшившись на 97% у порівнянні з попереднім роком, хоча було негативне сальдо. Торгівля послугами у 2021 році склала 132 мільйони доларів США, причому експорт послуг зріс на 4%, але імпорт зменшився на 60% у порівнянні з 2020 роком.

Однією з перешкод для економічної та інвестиційної діяльності в Україні є неконкурентна поведінка окремих учасників на українському ринку та неясний судовий процес. Наприклад, канадська енергетична компанія ТПУ, яка інвестувала понад 60 мільйонів доларів США з 2017 року у будівництво сонячної електростанції в Нікополі, стикнулася з рейдерською атакою та затягуванням судових розглядів. В результаті цього компанія вирішила припинити свою діяльність в Україні наприкінці 2021 року. Незважаючи на заяви про пріоритетність зеленої енергетики в відносинах між Україною та Канадою, ситуацію не вдалося врегулювати, навіть призначенні "бізнес-няні" та звернення компанії до Офісу Президента України.

Федеративна Республіка Німеччина (ФРН) стала учасником декларації Кримської платформи, але представлена на ній була лише Міністром економіки та енергетики П. Альтмаєром. Незважаючи на значні дипломатичні зусилля, Україні не вдалося повністю зупинити реалізацію проекту "Північний потік 2", але

Федеральне агентство з питань мереж призупинило процес сертифікації оператора газопроводу. НАК "Нафтогаз України" візьме участь у процедурі сертифікації оператора цього газопроводу.

Обсяг торгівлі між Україною та Німеччиною у 2021 році зріс і склав 9,1 мільярда доларів США. Український експорт збільшився на 38%, а імпорт — на 17%. Важливо відзначити, що Німеччина не підтримує постачання озброєння до України, як напрямку, так і через механізми НАТО. Україні поки не вдалося довести необхідність зведення меморіалу на честь українських жертв нацистського режиму.

У 2021 році відбулася активізація контактів на високому та найвищому рівні між Україною та Сполученими Штатами, що сприяло збільшенню робочих зв'язків між ними. Важливим стало візит Президента України до Вашингтона в серпні, під час якого було підписано ряд стратегічних документів і відбулася зустріч двох президентів.

На політичному рівні протягом року було проведено вісім взаємних візитів міністрів та заступників міністрів і здійснено стільки ж телефонних розмов, що свідчить про постійний обмін актуальною інформацією між профільними міністерствами. Більшість цих контактів була спрямована на питання безпеки та протидії російській агресії, а також містила економічний аспект.

Важливим було також поглиблення співпраці на оборонному рівні та збільшення контактів між Міністерством оборони України та американськими колегами. Наприклад, відбувся візит Міністра оборони США Л. Остіна до України, під час якого було офіційно введено в дію Рамкову оборонну угоду. До того ж відбулися телефонні розмови міністрів оборони США та України, а також головних командувачів ЗСУ та об'єднаного комітету начальників штабів США. Багато з цих ініціатив були запропоновані американською стороною.

Керівні інституції Європейського Союзу, такі як Європейська Рада, Європарламент і Єврокомісія, від початку російської інтервенції в Україні в лютому 2014 року чітко визначили і послідовно проводили політику підтримки України у її протистоянні країні-агресору. Наприклад, у вересні 2014 року лідери

країн ЄС прийняли "Висновки Європейської Ради щодо ситуації в Україні", у яких рішуче засуджується "нелегальна анексія Криму, проникнення бойовиків і зброї з території РФ на східну Україну, а також агресія російських збройних сил на українську територію". Глави держав і урядів ЄС активно зверталися до світової спільноти із закликами підтримати Україну. Протягом 2014-2022 років Європарламент ухвалив численні резолюції, в яких вимагав припинити російську інтервенцію, вивести окупаційні війська і забезпечити територіальну цілісність України. Ця послідовна політика підтримки України також відображалася у рішеннях річних самітів Україна-ЄС [13].

Паралельно провідні країни ЄС разом із своїми союзниками відстоюють інтереси України у форматі G7. На останніх засіданнях "Великої сімки" у вересні-жовтні 2022 року були прийняті такі рішення: (а) засуджено російську атаку на енергетичну інфраструктуру України; (б) висловлено невизнання референдумів на окупованих територіях України; (в) попереджено росію відносно використання ядерної зброї; (г) підтримано продовження санкцій проти країни-агресора і готовність надавати Україні допомогу "стільки, скільки буде потрібно"; (д) зазначено, що "ми притягнемо президента Путіна та винних до відповідальності" [3].

Завдяки активності країн ЄС, США та інших міжнародних партнерів, G20 у листопаді 2022 року ухвалила резолюцію, у якій засуджується війна в Україні. У підсумковому документі G20 відзначається, що "більшість членів рішуче засудили війну в Україні і підкреслили, що вона призводить до величезних людських страждань і поглиблює існуючі вразливості у світовій економіці".

ВИСНОВКИ

Відповідно до мети і поставлених завдань можна зробити наступні висновки:

1. В рамках означеної роботи глобальне лідерство розуміється як здатність і володіння навичками керування та впливу на міжнародні організації, країни, регіони або глобальні проблеми з метою досягнення спільних цілей, розв'язання складних проблем та формування впливового міжнародного порядку. Воно передбачає здатність вести діалог, встановлювати стратегічні партнерства, робити компроміси та виробляти спільні рішення. Воно включає такі якості, як бачення, стратегічне мислення, комунікативні навички, адаптивність до змін, міжкультурна компетентність та здатність до співробітництва. Сутність глобального лідерства полягає в здатності і бажанні впливати на глобальну арену та приймати ініціативу щодо вирішення глобальних проблем. Глобальне лідерство вимагає бачення, стратегічного мислення, гнучкості та здатності резильєнтності. Воно покликане формувати глобальну архітектуру, сприяти співробітництву та розвитку, а також працювати на благо всього світу. Лідери відіграють важливу роль у розв'язанні глобальних проблем, таких як зміна клімату, енергетична безпека, бідність, конфлікти, міграція та інші; мають здатність координувати міжнародні зусилля; створювати стратегії та приймати рішення, спрямовані на досягнення позитивних змін; сприяють створенню спільних рішень та угод, які враховують інтереси різних країн та акторів, які володіють здатністю знаходити компроміси, розробляти стратегії та домовленості, які сприяють глобальній стабільності та розвитку. Глобальні лідери створюють сприятливе середовище для розвитку країн та регіонів шляхом залучення інвестицій, сприяння інноваціям, розвитку інфраструктури, підтримки підприємництва та розширення торговельних зв'язків.

2. Форми прояву глобального лідерства країн варіюються в залежності від конкретних можливостей, ресурсів та політичних пріоритетів країни. Глобальне лідерство існує у різних формах та стилях, відповідно до вимог сучасного світу та конкретних обставин. Декілька типів глобального лідерства включають

стратегічне лідерство, колаборативне лідерство, трансформаційне лідерство та адаптивне лідерство. Стратегічне лідерство передбачає розробку та реалізацію довгострокових стратегій для досягнення цілей. Колаборативне лідерство полягає в спільній роботі з різними стейкхолдерами та організаціями для досягнення спільних мет. Трансформаційне лідерство спрямоване на зміни та інновації, адаптивне лідерство відзначається готовністю адаптуватися до непередбачених обставин та реагувати на них швидко. Кожен з цих типів лідерства важливий для вирішення складних глобальних проблем та досягнення стабільності та сталого розвитку в сучасному світі.

3. Світовий порядок підтримується світовим лідером не тільки своїм авторитетом, легітимністю і можливістю використання ним насильства, сили в будь-якій формі, а й іншими засобами. Серед цих факторів якраз і виступають такі, як виробниче лідерство (лідерство з виробництва певних видів продукції, відповідно, наявності відповідних ресурсів та сировини), торговельне лідерство (маючи виробниче лідерство, глобальний лідер має спроможність забезпечити собі лідируючі позиції на ринку) тощо.

4. Велика сімка, — це міжурядова організація, що складається з семи найбільших розвинутих економік світу: Канади, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Великобританії та Сполучених Штатів. Хоча глобальне лідерство може бути багатогранним і складним, країни Великої сімки часто проявляють своє лідерство різними шляхами. Країни Великої сімки мають значний економічний вплив на світовій арені. Разом вони становлять значну частину світового валового внутрішнього продукту (ВВП), торгівлі та фінансових ринків. Їх сукупна економічна сила дозволяє їм відігравати ключову роль у формуванні міжнародного економічного ландшафту.

5. Країни Великої сімки володіють значним економічним впливом і можуть використовувати його для поблічної взаємодії з іншими країнами. Одним із способів цього досягнення є спільна робота над реформами міжнародних фінансових установ, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Всесвітній банк. Країни Великої сімки можуть сприяти зміцненню глобального фінансового

стабільності, забезпечити фінансову допомогу країнам у кризі і спільно розробляти стратегії для підтримки розвитку. Поблочна взаємодія також може стосуватися спільних торговельних угод і договорів. Країни Великої сімки можуть працювати над зменшенням торговельних бар'єрів між собою та іншими країнами, що сприятиме росту міжнародної торгівлі та співпраці. Це може включати укладання угод про вільну торгівлю, вирішення торговельних спорів і роботу над регулюванням торгівлі в глобальному масштабі. Крім того, країни Великої сімки можуть спільно впливати на інші країни у сфері кліматичних змін та сталого розвитку. Вони можуть спільно розробляти стратегії зменшення викидів парникових газів, підтримки відновлювальних джерел енергії та інших заходів, що сприяють боротьбі зі зміною клімату. Це може мати глобальний вплив і допомогти вирішити одну з найважливіших проблем сучасності. Таким чином, поблочна взаємодія країн Великої сімки з іншими країнами в різних сферах може сприяти стабільності, розвитку і розв'язанню глобальних проблем. Країни Великої сімки мають можливість впливати на глобальні справи завдяки своєму економічному потенціалу, геополітичному статусу та спільній діяльності. Вони можуть досягати більшого успіху в досягненні своїх цілей, спільно працюючи з іншими країнами і міжнародними організаціями для забезпечення стабільності і розвитку у світі.

6. Секторально-галузевий аналіз забезпечення лідерства країн Великої сімки в різних функціональних аспектах може бути складним завданням через різноманітність галузей та сфер діяльності цих країн. Сполучені Штати Америки є найбільшою економікою серед країн Великої сімки. У 2021 році їх ВВП становив близько 22,675 мільярда доларів США. Це надзвичайно велика економіка, яка впливає на глобальну фінансову стабільність. Німеччина, з другим за величиною ВВП в Великій сімці, мала ВВП приблизно в розмірі 3,9 трильйонів доларів США у 2021 році. Її промисловість та експортні можливості роблять її ключовим гравцем на європейському ринку. Японія є іншою важливою економікою в Великій сімці і володіє ВВП приблизно на рівні 5,0 трильйонів доларів США. Японія виробляє високоякісні товари, є технологічним лідером та має великий

вплив на міжнародну торгівлю. Канада також важлива для міжнародної економіки. Її ВВП у 2021 році становив близько 1,8 трильйонів доларів США. Ця країна відома своїм виробництвом сировини та енергії, і її торговельні відносини мають велике значення для глобальних ринків. Крім того, ці країни мають глибокі торговельні відносини з іншими регіонами світу. Наприклад, США та Канада мають партнерську торгову угоду Північної Америки (USMCA), Японія має тісні торговельні відносини з Азією, а Німеччина є однією з ключових сил європейського експорту. Ці факти свідчать про те, як країни Великої сімки впливають на глобальну економіку через свої ВВП та торговельні активності. Країни Великої сімки активно беруть участь у міжнародних миротворчих операціях. Наприклад, Сполучені Штати є однією з ключових країн, що надають військову допомогу та беруть участь у миротворчих операціях ООН. Країни Великої сімки також мають ядерні збройні сили, і вони впливають на міжнародні діалоги про ядерну безпеку та роззброєння. Наприклад, Сполучені Штати та Росія мають найбільші ядерні арсенали у світі.

7. Загроза забезпеченню лідерства Великої сімки в новому світовому порядку є багатогранною, причому одним із найактуальніших викликів є піднесення економік, що розвиваються, зокрема Китаю та Індії. Індія, чий ВВП у 2000 році був середнім з-поміж країн Великої сімки (за винятком США), у 2022 році за тим же винятком випереджає усі інші країни Великої сімки. Аналогічно Китай, який у 2000 році мав ВВП менший за ВВП США вдвічі, у 2022 році вже займає першу позицію в світі за цим показником. Протягом останніх кількох десятиліть ці країни пережили експоненціальне економічне зростання, поступово скорочуючи розрив між економікою своїх країн і країн Великої сімки. Оскільки вони продовжують модернізувати та розширювати свої промислові та технологічні можливості, вони створюють серйозну проблему для тривалого економічного домінування Великої сімки. Неможливо недооцінити сам розмір і потенціал цих економік змінити глобальний економічний ландшафт.

8. У оптимістичному сценарії збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку важливою складовою стає їхнє успішне

адаптування до глобальних змін. Це досягається завдяки сильній економіці, великому обсягу технологічних інновацій і ефективній дипломатії. У реалістичному сценарії збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку, ці країни знаходяться перед складними викликами і можливостями. Велика сімка зберігає свій вплив, але вона вимушена адаптуватися до нових реалій світового порядку і співпрацювати з іншими акторами для забезпечення стабільності та благополуччя в світі. У песимістичному сценарії збереження глобального лідерства країн Великої сімки в новому світопорядку, ці країни стикаються зі значними труднощами та втратами в своєму впливі та статусі. У песимістичному сценарії Велика сімка стикається зі значними труднощами та втратами в своєму лідерстві, що може вплинути на їхню роль у новому світовому порядку та геополітичну стабільність. Кожен із цих сценаріїв залежить від ряду факторів, включаючи економічні тенденції, політичне лідерство, технологічний прогрес і рівень глобальної співпраці. Фактична траєкторія, ймовірно, включатиме елементи з усіх трьох сценаріїв, відображаючи динамічний і непередбачуваний характер міжнародних відносин і глобальних структур влади.

9. Провідні країни ЄС разом із своїми союзниками відстоюють інтереси України у форматі G7. На останніх засіданнях "Великої сімки" у вересні-жовтні 2022 року були прийняті такі рішення: (а) засуджено російську атаку на енергетичну інфраструктуру України; (б) висловлено невизнання референдумів на окупованих територіях України; (в) попереджено росію відносно використання ядерної зброї; (г) підтримано продовження санкцій проти країни-агресора і готовність надавати Україні допомогу "стільки, скільки буде потрібно"; (д) зазначено, що "ми притягнемо президента Путіна та винних до відповідальності".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артьомова Т. І. Глобальне економічне лідерство у контексті ціннісного аналізу / Т. І. Артьомова // Економіка України. - 2017. - № 5-6. - С. 123-135.
2. Бюджет-23: армія, дороги і марафон. — LB.ua, 5 листопада 2022р., URL:
https://lb.ua/economics/2022/11/05/534879_byudzheth23_armiya_dorogi_i_marafon.htm
3. Висновки Європейської Ради щодо ситуації в Україні від 1 вересня 2014р. — Представництво ЄС в Україні, URL:
eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2014/2014_09_01_01_uk.htm.
4. Гусева Н. И. Современная модель лидерства в условиях глобального контекста. URL: <https://management.hse.ru/data/2011/10/11/1270370627/Article%20BUEP%200511.pdf>
5. Довгаль О. А., Таран А. Ю. Технологічне лідерство Німеччини в процесі економічного розвитку ЄС: монографія. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 252 с.
6. Каленюк І., Цимбал Л. Глобальна парадигма інтелектуального лідерства країн. Міжнародна економічна політика. 2020. № 1-2 (32-33). С. 7-26
7. Кісінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ, «Наш формат». 2017. 320 с.
8. Коляда С.П. Лекції з вибіркової навчальної дисципліни «Лідерство» підготовки фахівців ступеня вищої освіти «Магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2018. 95 с.
9. Майборода Ю.О. Методика оцінки лідерства у міжнародній торгівлі // Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Причорноморські економічні студії. Вип. 71. 2021. С. 29-35.

10. Нежигай І. Несподівані дані: які країни найбільше допомагають Україні протистояти рф. *Факти*. 2023. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20231006-nespodivani-dani-yaki-krayiny-najbilshe-dopomagayut-ukrayini-protystoyaty-rf/>

11. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ, 2018. 241 с.

12. Парфільєва А.О. Лідерство у міжнародних відносинах: теоретико-концептуальний вимір // Науковий журнал «Політикус». Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. №6. 2021. С. 101-106.

13. Підсумковий документ саміту Великої двадцятки на Балі з рішучим засудження війни в Україні було підтримано одноголосно, включаючи росію. — DW, 16 листопада 2022р., URL: <https://www.dw.com/uk/lideri-g20-zasudili-vijnu-rf-proti-ukrainideklaracia/a-63773354>.

14. Політичне лідерство [Електронний ресурс] : навчальний П50 посібник / В. А. Гапоненко, С. С. Бульбенюк, Н. М. Довганик та ін. К.: КНЕУ, 2021. 324 с.

15. Президент Євроради закликав призупинити членство росії в Радбезі ООН. — Європейська правда, 23 вересня 2022р., URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2022/09/23/7368840>.

16. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017. С. 22.

17. Трансформаційне лідерство в міжнародному бізнесі: конспект лекцій[Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Менеджмент міжнародного бізнесу» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: А. Р. Дунська, КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 84 с.

18. Українська посіла 44-ту сходинку в рейтингу найпоширеніших мов. 2020. URL: <https://osvitoria.media/news/ukrayinska-zajnyala-44-tu-shodynku-u-rejtyngu-najposhyrenishyh-mov/>

19. Цебенко О., Іванова В. Перспективи глобального лідерства Китаю. Вісник Львівського університету. Серія: міжнародні відносини. 2018. № 45. С. 130-142
20. Цимбал Л.І. Теоретичні концепції становлення інтелектуального лідерства. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2017. № 32. С. 96-105
21. Шевель І.П., Казаков В.С. Циклічні моделі глобального конфлікту та глобального лідерства в світовій економіці Джорджа Модельскі. Вісник Національного технічного університету «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 2. С. 46-52
22. Шлапак А. В. Парадигмальні засади глобального конкурентного лідерства. БізнесІнформ. 2019. №2. С. 30–36.
<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-2-30-36>
23. Шталь Т.В., Козуб В.О., Колісник М.М. Глобальне лідерство у сучасній світовій економіці. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2015. № 1 (69), ч. 2. С. 16-22
24. Adler, N. J. (1997). Global leadership: Women leaders. MIR: Management International Review. P. 171- 196.
25. BBC World News. 2019. "G7 Summit Analysis." Broadcast September 15.
26. Bennister M., Hart P., Worthy B. (2013). Leadership Capital: Measuring the Dynamics of Leadership. SSRN. URL:
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2510241
27. Brynjolfsson E., McAfee A. (2015). The digitization of just about everything. Rotman Management. P. 38-42.
28. Canals, J. (2014). Global leadership development, strategic alignment, and CEOs commitment. Journal of Management Development. № 33(5). P. 487-502.
29. Council on Foreign Relations. 2020. "The ВЕЛИКОЇ СІМКИ and the Future of Multilateralism." [online article]. Available from <https://www.cfr.org>.

30. Countries with the highest military spending worldwide in 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/262742/countries-with-the-highest-military-spending/>
31. Dunn T.E., Lafferty C.L., Alford K.L. (2012). Global leadership: A new framework for a changing world. *S.A.M. Advanced Management Journal*. № 77(2). P. 4–14.
32. Financial Times. 2020. "G7 Leaders Discuss Global Economic Challenges." YouTube video, 10:42. Available from <https://www.youtube.com/FinancialTimes>.
33. G-7 засудила плани кремля про псевдореферендуми і ядерні загрози, обіцяє санкції. — Європейська правда, 23 вересня 2022р., - URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2022/09/23/7368712>.
34. Global Innovation Index 2022. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/Home>
35. Gross domestic product. *OECD*. URL: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm>
36. Gross domestic spending on R&D. *OECD*. URL: <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm>
37. Group of Seven. 2020. "G7 Leaders' Statement." [online document]. Available from: <https://www.mofa.go.jp/mofaj/files/100021631.pdf>
38. Gundling E., Hogan T., Cvitkovich K. What Is Global Leadership? 10 Key Behaviors that Define Great Global Leaders. Nicholas Brealey Publishing. 2011. URL: <https://www.getabstract.com/en/summary/leadership-andmanagement/whatis-global-leadership/16827>.
39. Hale, Thomas, David Held, and Kevin Young. 2013. "Gridlock: Why Global Cooperation is Failing when We Need It Most." *European Journal of International Relations* 20 (3): 730-754.
40. Hellwig, M. F. (2019). Competitiveness as doublespeak: an interview with Martin Hellwig. *Fools' Gold rethinking competition*. URL: <http://foolsgold.international/interview-martin-hellwig-competitiveness-doublespeak/>

41. High tech exports - Country rankings. *The Global Economy*. URL: https://www.theglobaleconomy.com/rankings/high_tech_exports/
42. Ikenberry, G. John. 2011. *Liberal Leviathan: The Origins, Crisis, and Transformation of the American World Order*. Princeton: Princeton University Press.
43. James, Henry. 2019. *The G7: Leaders of the Free World*. New York: National Geographic Channel.
44. Johnson, Emily. 2017. "The Leadership Role of G7 Countries in Global Climate Policy." PhD diss., University of Oxford.
45. Kirshner, Jonathan. 2014. "American Power after the Financial Crisis." *International Organization* 69 (1): 73-97.
46. Landler, Mark. 2020. "G7 Summit Reflects Strains over Economic Policy." *The New York Times*, March 16.
47. Leading countries by gross research and development (R&D) expenditure worldwide in 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/732247/worldwide-research-and-development-gross-expenditure-top-countries/>
48. Mendenhall M.E., Osland J., Bird A., Oddou G.R., Stevens M.J., Maznevski M., Stahl G.K. (Eds.). (2017). *Global leadership: Research, practice, and development*. New York, NY: Routledge.
49. Mendenhall, M. E., Reiche, B. S., Bird, A., & Osland, J. S. (2012). Defining the "global" in global leadership. *Journal of World Business*. 47(4). P. 493-503.
50. New G7 action to keep people safer from climate disasters. *GOV.UK*. 2021. URL: <https://www.gov.uk/government/news/new-g7-action-to-keep-people-safer-from-climate-disasters>
51. Nye, Joseph S. 2011. *The Future of Power*. New York: PublicAffairs.
52. Peters R., Froggatt A. Taking stock of the G7 on climate action. *Chatham House*. 2021. URL: <https://www.chathamhouse.org/2021/06/taking-stock-g7-climate-action>
53. Peterson Institute for International Economics. 2018. "Assessing the ВЕЛИКОЇ СІМКИ's Impact on Global Financial Stability." Washington, D.C.: PIIE.

54. Porter, M.E. (1998), Clusters and the new economics of competition, in Harvard Business Review, Nov/Dec, Vol. 76, Issue 6, 77-90.
55. Ricart, J. E., Sieber, S., & Svejenova, S. (1999). Forms of organizing: What is new and why? IESE Business School. URL: <https://ideas.repec.org/p/ebg/iesewp/d-0381.html> (Accessed: 21.09.2022)
56. Rothaermel F. (2019). Strategic Management (4th ed.). New York. NY: McGraw-Hill.
57. Salimov Sh. The concept of leadership in international relations. The International Journal of Social Sciences and Humanities Invention. 2018. Vol. 5. № 08. P. 4954–4956. URL: https://www.researchgate.net/publication/343685773_The_concept_of_leadership_in_international_relations
58. Schomberg W. More needed: G7 nations agree to boost climate finance. Reuters. 2021. URL: <https://www.reuters.com/business/sustainable-business/g7-leaders-commit-increasing-climate-finance-contributions-2021-06-12/>
59. Smith, Adam. 2018. "The G7's Leadership in Global Trade Negotiations." Paper presented at the International Studies Association Annual Convention, San Francisco, CA, April 6.
60. The Brookings Institution. 2019. "The G7 and Global Governance: The Role of Institutions." Washington, D.C.: The Brookings Institution.
61. The Chatham House. 2018. "The G7's Role in Global Economic Governance." London: The Chatham House.
62. The Global Competitiveness Report (2018). URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/>
63. The Global Competitiveness Report (2020). http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2020.pdf
64. The Leadership Capital Index. URL: <https://measuringleadership.wordpress.com/the-leadership-capital-index/>

65. The top 10 largest economies in the world in 2023. Forbes. URL: <https://www.forbesindia.com/article/explainers/top-10-largest-economies-in-the-world/86159/1>
66. Vlados Ch. M. (2019). Porter's diamond approaches and the competitiveness web. *International Journal of Business Administration*. № 10(5). P. 33-52.
67. Wilson, E. J. (2004). Leadership in the digital age. In Goethals, G., Sorenson, G. & MacGregor, B. (Eds.), *Encyclopedia of leadership* (pp. 858-861). Thousand Oaks, London.
68. Wolf M. (2004). *Why Globalization Works*. Yale University Press. 268 p.
69. World Affairs. 2019. "The G7 and the Shifting Dynamics of Global Leadership." Episode aired August 5, available at <https://www.worldaffairs.org>.
70. Wright, Thomas. 2019. "The Return of Great Power Rivalry." *The Atlantic*, January 10.

Таблиця – Індекс лідерського капіталу лідера політичної партії

Критерій	Індикатор	Вимірювання
S1	01 Політичне бачення	1. Повністю відсутнє 2. Нечітке/непослідовне 3. Помірно чітке/послідовне 4. Чітке/послідовне 5. Дуже чітке/послідовне
S1	02 Комунікативна продуктивність	1. Дуже погана 2. Погана 3. Середня 4. Добра 5. Дуже добра
S2	03 Рейтинг особистих опитувань відносно рейтингу на останніх виборах	1. Дуже низький (<-15%) 2. Низький (-5 до -15%) 3. Помірний (-5% до 5%)4. 1-5 5. 5-10
S2	04 Довголіття: час на посаді	1. < 1 року 2. 1-2 роки 3. 2-3 роки 4. 3-4 роки 5. >4 років
S2	05 Маржа (пере)виборів для керівництва партії	1. Дуже мала (>1% відповідних виборців, тобто фракцій, членів партії) 2. Маленька (1-5%) 3. Помірна (5-10%)4. Велика (10-15%) 5. Дуже велика (> 15%)
R1	06 Опитування партії відносно результатів останніх виборів	1. <-10% 2. Від -10% до -2,5% 3. Від -2,5% до 2,5% 4. Від 2,5% до 10% 5. >10%
R1	07 Рівні громадської довіри до лідера	1. 0-20% 2. 20-40% 3. 40-60% 4. 60-80% 5. 80-100%
R1	08 Імовірність серйозного лідерства протягом наступних 6 місяців	1. Дуже низька 2. Низька 3. Помірна 4. Висока 5. Дуже висока
R2	09 Здатність формувати політичну платформу партії	1. Дуже низька 2. Низька 3. Помірна 4. Висока 5. Дуже висока
R2	10 Оцінка ефективності парламенту	1. Дуже низька 2. Низька 3. Помірна 4. Висока 5. Дуже висока

Джерело: [26, с. 7-8]

Ім'я користувача:
Міжнародної економіки
Москалюк Наталія

Дата перевірки:
04.12.2023 16:40:28 EET

Дата звіту:
04.12.2023 16:42:04 EET

ID перевірки:
1015968308

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100005722

Назва документа: КМР_Тупчіи М.М_Детермінанти глобального лідерства країн Великої сімки

Кількість сторінок: 72 Кількість слів: 17025 Кількість символів: 133157 Розмір файлу: 260.14 KB ID файлу: 1015647134

10.1% Схожість

Найбільша схожість: 1.43% з Інтернет-джерелом (<http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/14489>)

8.67% Джерела з Інтернету

340

Сторінка 74

4.32% Джерела з Бібліотеки

456

Сторінка 77

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%

Немає вилучених джерел

Вилучень

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

**ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
Ювілейної 90-ї щорічної студентської
наукової конференції**

**«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

(17 квітня – 20 травня 2023 р.)

Маков Олександр	102
Розвиток нанотехнологій у формуванні міжнародної конкурентоспроможності України	
Мелех Дмитро	105
Реалізація національних інтересів США у проєктах з відновлення економіки України	
Назарець Яна	108
Політика протекціонізму у зовнішній торгівлі України: євроінтеграційний контекст	
Охрамович Андрій	111
Роль зовнішньої торгівлі у повоєнній реструктуризації економіки України	
Поліщук Вадим	114
Національні економічні інтереси Китаю в інвестуванні повоєнної	
Поліщук Павло	118
Міжнародні проєкти компаній "Великої Четвірки" у відновленні економіки України	
Полтора Ярослав	121
Формування повоєнних пріоритетів вітчизняної імміграційної політики	
Попрійчук Назар, Стародуб Тетяна	123
Перспективи реалізації «зеленої реконструкції» у повоєнній відбудові економіки України	
Примич Анастасія, Лашевич Марина	125
Стратегії міжнародної конкурентоспроможності компаній харчової промисловості у контексті повоєнного відновлення вітчизняної економіки	
Сафонов Данило	128
Інноваційна трансформація України в умовах війни та повоєнного відновлення	
Сідоренко Валерія	132
ESG-інвестування в українському бізнесі як інструмент відбудови економіки в повоєнний період	
Сидорчук Юлія	134
Діджиталізація економіки України в умовах інтеграції в єдиний цифровий європейський ринок	
Сіраков Віталій	137
Трансформація енергетичної політики країн світу в контексті міжнародної безпеки	
Степаненко Денис	140
Блокчейн-технології у фінансуванні міжнародних проєктів з відновлення економіки України	
Сукач Даніїл	142
Зелена енергетика в економічній безпеці країн ЄС	
Тупчий Максим	145
Пріоритети участі країн G7 в повоєнній відбудові України	
Чайка Дарина	146
Пріоритетні напрями залучення прямих іноземних інвестицій в Україну у воєнний та повоєнний період	
Чайковський Олексій	148
Стратегічні пріоритети розвитку безвуглецевої економіки України	
Юрковська Маргарита	154
Міжнародні проєкти у реструктуризації ринку праці України	
Ясінська Аліна	158
Ключові пріоритети формування міжнародної конкурентної стратегії підприємств АПК України	

3. Tetiana Chernytska, Yuliia Novosad. Alternative Energetics Of The United States Of America In Global Challenges. International economic policy. 2018. №2(29).
4. Matteo Ciucci. Energy policy: general principles. Fact Sheets on the European Union. European Parliament. 2020.
5. Renewable energy. Energy. Climate and energy in the EU. European Commission. European Environmental Agency. 2022. URL: <https://climate-energy.eea.europa.eu/topics/energy-1/renewable-energy/intro>.
6. Technical background document Accompanying the report Trends and projections in Europe. European Environmental Agency. 2022.

Тупчий М.М.

«Міжнародна економіка», 5 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки Цимбал Л.І.

ПРІОРИТЕТИ УЧАСТІ КРАЇН G7 В ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ

Які конкретні пріоритети участі країн G7 в повоєнній відбудові України будуть залежати від поточного стану економіки та інфраструктури країни після війни, а також від конкретних потреб та пріоритетів українського уряду.

Однак можна виділити декілька широких пріоритетів, які можуть бути важливими для країн G7:

1. Фінансова допомога: Одним з найважливіших способів допомогти Україні в повоєнній відбудові є фінансова підтримка. Країни G7 можуть надавати фінансову допомогу в формі безвідсоткових позик або грантів для відновлення інфраструктури, сприяння розвитку бізнесу та економіки, а також для соціальної допомоги населенню.

2. Технічна допомога: Країни G7 можуть надавати технічну допомогу в різних галузях, включаючи енергетику, транспорт, водопостачання та санітарію, охорону здоров'я та освіту. Така допомога може включати надання технологій, навчання фахівців та консультації з експертами.

3. Політична підтримка: Країни G7 можуть допомагати Україні з метою зміцнення демократії, забезпечення прав людини та розвитку громадянського суспільства. Це може включати підтримку антикорупційних заходів та розвитку місцевого самоврядування.

4. Військова допомога: Країни G7 можуть надавати військову допомогу Україні, включаючи тренування та постачання військового обладнання та зброї.

Однак, важливо зазначити, що це має бути узгоджене з українським урядом та враховувати його потреби та можливості.

5. Підтримка реформ: Країни G7 можуть надавати допомогу в розвитку ефективної системи управління та допомагати у проведенні необхідних реформ, зокрема в галузі економіки, судової реформи, забезпечення прав людини та боротьби з корупцією.

6. Розвиток інфраструктури: Україна потребує значного відновлення своєї інфраструктури, зокрема доріг, мостів, залізниць та інших важливих об'єктів. Країни G7

можуть надавати технічну та фінансову допомогу в цій сфері, а також привертати інвестиції в Україну.

7. Підтримка мирного процесу: Країни G7 можуть допомагати Україні в забезпеченні миру та стабільності на сході країни, включаючи підтримку переговорів між сторонами конфлікту, моніторинг дотримання перемир'я та інші дії, спрямовані на зменшення напруження в регіоні.

Загалом, країни G7 можуть надавати значну допомогу Україні в різних сферах після війни, яка допоможе забезпечити швидке та ефективне відновлення країни та підтримати її розвиток у майбутньому. Однак, важливо враховувати конкретні потреби та пріоритети України та забезпечити узгодженість дій між усіма сторонами.

Список використаних джерел :

1. Canada: <https://www.canada.ca/en/global-affairs.html>
2. France: <https://www.diplomatie.gouv.fr/>
3. Germany: <https://www.bundesregierung.de/breg-en>
4. Italy: <http://www.esteri.it/mae/en/>
5. Japan: <https://www.mofa.go.jp/>
6. United Kingdom: <https://www.gov.uk/government/organisations/foreign-commonwealth-development-office>
7. United States: <https://www.state.gov/>
8. United Nations: <https://www.un.org/en/>
9. World Bank: <https://www.worldbank.org/>
10. International Monetary Fund: <https://www.imf.org/>
11. European Union: https://europa.eu/european-union/index_en

Чайка Д.В.

«Міжнародна економіка», 4 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри міжнародного обліку і аудиту А.М.

Поплюйко

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Воєнний та повоєнний період у розвитку економіки країни є складним процесом, який значно впливає на фінансову та економічну стабільність України. Величезний потенціал залучення прямих іноземних інвестицій у цільові напрямки економіки. Однак, з повномасштабним вторгненням, ми стикаємось з більшою кількістю перешкод до втілення національної стратегії.

Цільовим джерелом отримання прямих іноземних інвестицій протягом останніх п'яти років був Європейський союз, зокрема частка якого складала майже 100% у 2021 році [1]. Це зумовлено як і географічним розташуванням, так і зацікавленістю та інвестиційною привабливістю України. Значна відкритість економіки, доступність до людського капіталу та розмір внутрішнього ринку створюють позитивні умови для залучення ПІІ. Попри це,